

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

**Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego
dla obszaru położonego w Gminie Radłów w obrębie Biskupice**

**opracowanie: mgr inż. arch. Małgorzata Krupa
mgr inż. Michał Krysiński**

OŚWIADCZENIE

Na podstawie art. 74 a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2020m r. poz. 2081 z późn. zm.) oświadczam, że prognozę oddziaływania na środowisko sporządziła osoba uprawniona zgodnie z art. 74 a ust. 1 i 2 ww. ustawy. Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenia fałszywego oświadczenia.

Radłów, styczeń 2022 r.

Spis treści

Podstawa opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	
1.1. przedmiot i podstawy prawne sporządzenia prognozy	4
1.2. cele opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	6
1.3. informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	6
2. Charakterystyka obszarów objętych projektem planu	6
2.1 położenie i istniejące użytkowanie terenu gminy	6
2.2 uzbrojenie terenu gminy	7
2.3 położenie i istniejące użytkowanie oraz uzbrojenie obszarów objętych projektem planu	9
3. Opis projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	9
3.1 główne cele sporządzenia projektu planu	9
3.2 opis ustaleń projektu planu	10
3.3 powiązania projektu planu miejscowego z innymi dokumentami	10
4. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska:	11
4.1 budowa geologiczna, kopaliny	11
4.2 zasoby wód podziemnych	12
4.3 rzeźba terenu	13
4.4 gleby	14
4.5 wody powierzchniowe	14
4.6 klimat	16
4.7 powietrze	17
4.8 obszary o wartościach przyrodniczych	17
4.9 szata roślinna i świat zwierzęcy	20
4.10 krajobraz	23
4.11 klimat akustyczny i emisja promieniowania elektromagnetycznego	23
4.12 zabytki	23
5. Charakterystyka istniejących negatywnych oddziaływań na środowisko	24
5.1 budowa geologiczna	25
5.2 warunki hydrogeologiczne	26
5.3 Wody powierzchniowe	26
5.4 klimat	27
5.5 Warunki glebowe	27
5.6 Ukształtowanie terenu i opis krajobrazu	27
5.7 Środowisko przyrodnicze	28
5.8 Charakterystyka fauny obszaru	29
5.9 Obszary chronione	30
5.10 Oddziaływanie na zabytki	30
5.11 Powiązania z innymi przedsięwzięciami	30
6. Określenie, analiza i ocena istniejących problemów ochrony środowiska istotnych z punktu widzenia realizacji projektowanego planu miejscowego, w tym obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody	31
7. Określenie, analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań na środowisko a także na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	32
8. Określenie, analiza i ocena stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem wynikającym z realizacji projektowanego planu	34
9. Określenie, analiza i ocena potencjalnych zmian stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego planu	34
10. Przedstawienie rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji	36

Podstawa opracowania prognozy oddziaływania na środowisko	
projektowanego planu, w tym na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	
11. Przedstawienie – z uwzględnieniem celów i geograficznego zasięgu projektowanego planu oraz celów i przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – wyjaśnienia braku rozwiązań alternatywnych	36
12. Propozycja dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego planu oraz częstotliwości jej przeprowadzenia	37
13. Informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko	37
14. Określenie, analiza i ocena celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotnych z punktu widzenia projektowanego planu miejscowego oraz sposobów, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas sporządzania planu	37
15. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	38
16. Wykaz wykorzystanych materiałów	40

1. PODSTAWA OPRACOWANIA PROGNOZY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

1.1 Przedmiot i podstawy prawne sporządzenia prognozy

Przedmiotem prognozy jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu w obrębie Biskupice, gminie Radłów.

Procedura sporządzania planu prowadzona jest zgodnie z uchwałą Nr 38/VI/2019 Rady Gminy Radłów z dnia 27 marca 2019 r., w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Projektowane ustalenia planu mają umożliwić wydobycie kopalin. Planowane do realizacji przedsięwzięcie to eksploatacja odkrywkowa piasku ze złoża „Anna Olesno”, położonym na terenie obecnie pokrytym lasem. Złoże „Anna Olesno”, którego planuje się eksploatację, w granicach udokumentowanych wraz z projektowanym obszarem górniczym, zlokalizowane jest na terenie fragmentów działek o nr ewidencyjnych:

- pole A obejmującej działki nr 1016, 1017, 1018, 1019,
- pole B obejmującej działki nr 1031, 1030, 1016, 1017, 1018,

jednostka ewidencyjna Radłów, obręb ewidencyjny 160805_2.0003 Biskupice, w gminie Radłów, na terenie Nadleśnictwa Olesno, stanowiących fragmenty oddziałów leśnych: 164, 163, 162, 161, 195, 194.

Grunty przeznaczone pod planowaną inwestycję stanowią własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Olesno, z siedzibą w Oleśnie przy ul. Gorzowskiej 74 i dotychczas użytkowane były jako obszar leśny. Przez obszar złoża nie przechodzą żadne ciągi energetyczne, telekomunikacyjne ani gazociągi. W fazie przygotowania do eksploatacji z terenu pola eksploatacyjnego zostaną wycięte drzewa i krzewy, usunięte korzenie oraz zostanie zdjęta wierzchnia warstwa (gleba) w miejscach, gdzie warstwa ta pozostanie mimo prac związanych z wycinką i usunięciem korzeni drzew. Przeprowadzona następnie rekultywacja z wykorzystaniem naturalnego materiału mineralnego (głina, torf, namuły, piaski próchniczne) utworzy niemal płaski lub nieznacznie obniżony obszar, który zostanie zagospodarowany w kierunku leśnym, czyli wykonane zostaną nasadzenia drzew. Po wyeksploatowaniu złoża teren ten zatem zostanie przywrócony do pierwotnej funkcji tj. do produkcji leśnej. Istniejące dukty leśne oraz oznaczenia (słupki oddziałowe) zostaną odtworzone w linii istniejących, po przeprowadzeniu prac rekultywacyjnych na złożu. Po zakończeniu eksploatacji złoża „Anna Olesno” przewidywany i zaakceptowany przez Państwowe Gospodarstwo Leśne „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Olesno, kierunek rekultywacji, to przywrócenie obszaru złoża do produkcji leśnej i ponowne nasadzenia. Należy również podkreślić, że po zakończeniu eksploatacji złoża „Anna Olesno” i przeprowadzonej rekultywacji terenu, warunki prowadzenia gospodarki leśnej będą korzystniejsze od obecnych. Związane to będzie z płaskim ukształtowaniem powierzchni terenu oraz z płytszym występowaniem wód podziemnych, co przedkłada się na korzystniejsze warunki dla wegetacji drzew.

Postawą prawną sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko dla sporządzanego projektu planu miejscowego jest art. 51 ust.1 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, a wymagany zakres prognozy jest określony w art. 51 ust. 2 powołanej ustawy. W sporządzanej prognozie uwzględnia się informacje zawarte w prognozach oddziaływania na środowisko sporządzonych dla przyjętych dokumentów powiązanych z opracowywanym projektem planu. Prognoza obejmuje obszary objęte projektem wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania wynikającego z realizacji wprowadzonych ustaleń.

Projekt planu wymaga, zgodnie z przepisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przeprowadzenia postępowania w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko przez organ gminy opracowujący projekt jest jednym z elementów tej oceny; do innych wymaganych procedur należy:

- uzyskanie uzgodnienia stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie,
- uzyskanie opinii organów ochrony środowiska i inspekcji sanitarnej o sporządzonym dokumencie i prognozie,
- zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu (podanie do publicznej

wiadomości: o przystąpieniu do sporządzania planu, o wyłożeniu do publicznego wglądu projektu planu wraz z załącznikami i stanowiskami innych organów, o sposobie i miejscu składania uwag i wniosków do sporządzonego projektu planu).

W ramach uzyskanych uzgodnień zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko uzyskano stanowiska:

- 1) Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Oleśnie,
- 2) Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Opolu.

W szczególności prognoza powinna analizować, oceniać i uwzględniać:

- › wyniki analizy skumulowanych oddziaływań na środowisko wynikających z obecnego i planowanego zagospodarowania terenów, którego przedmiotowy dokument dotyczy jak i sposobu użytkowania terenów przyległych,
- › wpływ obecnego zainwestowania obszarów na planowane zagospodarowanie, przewidziane w projekcie planu,
- › wpływ planowanych kierunków rozwoju na obszary sąsiednie, w szczególności na tereny podlegające ochronie akustycznej,
- › propozycje dotyczące minimalizowania i ograniczania przewidywanych skutków realizacji projektu planu na środowisko przyrodnicze i krajobraz,
- › wpływ planowanego zainwestowania na funkcjonowanie lokalnych cieków wodnych, oczek wodnych, w tym jako powiązanie pomiędzy terenami cennymi przyrodniczo,
- › wpływ ewentualnej zmiany przeznaczenia gruntów leśnych na cele inne niż leśne na funkcjonowanie środowiska przyrodniczego, w tym zachowanie drożności korytarzy ekologicznych oraz utrzymanie specyficznych cech krajobrazu,
- › wpływ realizacji zapisów przedmiotowego dokumentu na zakłócenie migracji zwierząt i funkcjonowanie korytarzy ekologicznych,
- › wpływ realizacji ustaleń planu na wartości przyrodnicze, pod kątem zachowania terenów czynnych przyrodniczo oraz na możliwości utrzymania lub poprawy systemu terenów zieleni w miejscowości.

Po zawiadomieniu o przystąpieniu do opracowania planu, wpłynęły ponadto wnioski odnoszące się do szeroko rozumianych zagadnień ochrony środowiska.

Prognozę oddziaływania na środowisko wykonano w oparciu o następujące ustawy wraz z aktami wykonawczymi:

- Ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- Ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawę z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne,
- Ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach,
- Ustawę z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawę z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- Ustawę z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Ustawę z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- Ustawę z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

1.2 Cele opracowania prognozy oddziaływania na środowisko

Celem prognozy jest określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz przewidywanych, znaczących oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji projektowanego planu, w tym szczególnie w granicach obszarów chronionych na podstawie ustawy o ochronie przyrody. Analizowane są też potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku jego braku.

Jednocześnie, w prognozie wskazuje się rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensacje przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego planu. Analizowane są również rozwiązania alternatywne do rozwiązań przyjętych w projektowanym dokumencie – w prognozie ocenia się uzasadnienie dokonanego wyboru lub wyjaśnia się brak możliwości

rozwiązań alternatywnych do przyjętych w projekcie planu.

Prognoza winna również wskazywać na ewentualną potrzebę korygowania zapisów ustaleń projektowanego planu w przypadku konfliktów z wymaganiami ochrony środowiska.

1.3 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Niniejsze opracowanie wykonano na podstawie szczegółowej analizy dostępnych materiałów kartograficznych, studialnych, planistycznych i wizji terenowych. Wykorzystano również istniejące i wykonane na potrzeby obowiązującego studium uwarunkowań opracowanie ekofizjograficzne oraz prognozy oddziaływania na środowisko. Wykorzystano również inne dostępne opracowania z zakresu ochrony środowiska obejmujące tereny położone w granicach gminy.

W związku z trudnościami jednoznacznego zwymiarowania i określenia w czasie oddziaływania na środowisko wynikającego z realizacji inwestycji/ przedsięwzięć dopuszczonych projektowanym planem, przy sporządzaniu prognozy posługiwano się przede wszystkim oceną jakościową przewidywanych skutków oraz dokonano porównania obecnego funkcjonowania obszaru objętego opracowaniem z jego przewidywanym funkcjonowaniem po zrealizowaniu tych inwestycji/ przedsięwzięć zgodnie z ustaleniami zawartymi w sporządzonym projekcie.

W prowadzonych analizach brano pod uwagę nie tylko skutki, jakie może wywołać zmiana zagospodarowania obszarów, dla których dokonywana jest zmiana zagospodarowania przestrzennego, lecz przede wszystkim brano pod uwagę skumulowane oddziaływanie - wraz z oddziaływaniami mogącymi powstać na terenach przyległych.

W sporządzonej prognozie oceniono projekt pod kątem zapewnienia zrównoważonego rozwoju gminy: ochrony zasobów środowiskowych, spełnienia wymogów formalnych (prawnych), zapewnienia bezpieczeństwa i zdrowotności ludzi oraz stopnia zaspokojenia potrzeb społecznych i efektywności ekonomicznej prowadzonych inwestycji.

Przy prowadzeniu oceny brano pod uwagę oddziaływania: bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne.

Zawarte w prognozie dane i analizy odnoszą się do stanu prawnego obowiązującego na etapie opiniowania i uzgadniania sporządzonego projektu planu.

2. CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW OBJĘTYCH PROJEKTEM MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

2.1 Położenie i istniejące użytkowanie terenu gminy

Obszar gminy Radłów w granicach administracyjnych zajmuje powierzchnię 11687 ha. W obrębie gminy znajduje się 9 sołectw; Radiów, Sternałice, Kościeliska, Ligota Oleska, Biskupice, Woięcín, Wichrów, Karmonki Nowe. Na obecną strukturę użytkowania obszaru składają się:

- tereny otwarte, obejmujące użytki rolne stanowiące w zdecydowanej większości grunty orne (53,7 % powierzchni gminy) z niewielkim udziałem użytków zielonych w dolinach cieków wodnych (5,5 % pow. gminy),
- tereny leśne z dużymi, zwartymi kompleksami zwłaszcza w południowej części gminy (ok % pow. gminy),
- tereny zabudowane z dominującą zabudową zagrodową związaną z funkcjonowaniem gospodarstw rolnych i niewielkim udziałem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, wielorodzinnej i rekreacyjnej oraz ze sporadycznym udziałem zabudowy usługowej i produkcyjnej, skoncentrowane w ww. miejscowościach.

2.2 Komunikacja i uzbrojenie terenu gminy

Komunikacja i transport

Gmina Radłów położona jest poza podstawowym układem komunikacyjnym prowadzącym ruch kołowy. Droga wojewódzka nr 494 relacji Bierdzany – Olesno - Częstochowa biegnie poza terenem gminy w bezpośrednim sąsiedztwie jej południowej granicy administracyjnej a droga wojewódzka nr 487 relacji Byczyna – Gorzów Śląski – Olesno, biegnąc przez zwarty obszar lasów państwowych, tylko na odcinku ok. 2,8 km przylega do zachodniej granicy gminy. Obsługę komunikacyjną mieszkańców gminy Radłów zapewnia wyłącznie system

dróg o znaczeniu powiatowym i lokalnym.

Drogi powiatowe, będące w zarządzie Powiatowego Zarządu Dróg w Oleśnie, posiadają łączną długość 66,7 km ale tylko ok. 70% z nich posiada nawierzchnię bitumiczną o zadowalającym stanie technicznym. Pozostałe są nieutwardzone i mają charakter dróg polnych. Dla obsługi gminy Radłów największe znaczenie ma droga nr 19340 zapewniająca połączenie z Olesnem i Krzepicami oraz droga nr 19230 relacji Radłów – Żytniów, umożliwiająca połączenie z drogą krajową nr 43 (Częstochowa – Wieluń). Zapewnienie bezpieczeństwa ruchu na tych drogach wymaga poszerzenia niektórych odcinków pasów drogowych.

Łączna długość dróg gminnych wynosi 21,5 km. Wszystkie mają nawierzchnię bitumiczną i bardzo dobry stan techniczny. Na terenach zabudowy mieszkaniowej są oświetlone i posiadają utwardzone pobocza. W granicach administracyjnych gminy istnieją drogi (o nieustalonym stanie własności), stanowiące ważny element systemu powiązań między poszczególnymi miejscowościami (np. droga relacji Kolonia Biskupska – Kościeliska) oraz stosunkowo bogata sieć urządzonych dróg dojazdowych do pól. Gmina Radłów, na bieżąco, prowadzi prace związane z utrzymaniem i ulepszaniem stanu tych dróg.

Na terenie lasów państwowych Nadleśnictwa Olesno istnieje sieć dróg zakładowych, z których część posiada nawierzchnię gruntową ulepszoną.

Wskaźnik motoryzacji w gminie Radłów jest wyższy niż w województwie opolskim i wynosi ok. 490 samochodów osobowych na 1000 mieszkańców. Połączenia komunikacją zbiorową z Olesnem i sąsiednimi gminami zapewniają przewoźnicy prywatni i PKS, natomiast dowóz dzieci do szkół zapewniają gminne gimbusy. Przystanki komunikacji zbiorowej znajdują się we wszystkich sołectwach, zapewniając zadowalający poziom obsługi mieszkańców.

Cały obszar gminy objęty jest systemem telekomunikacyjnym ALCATEL. Anteny cyfrowego dostępu radiowego znajdują się w miejscowościach: Biskupice (stacja bazowa Centertel), Sternalice, Kościeliska, Kolonia Biskupska, Radłów, Karmonki Nowe.

Gospodarka wodno – ściekowa

Gmina Radłów jest prawie w całości zwodociągowana. Źródłem zasilania sieci wodociągowej jest ujęcie wód w Biskupicach, złożone z trzech studni głębinowych i stacji uzdatniania wody, o wydajności od 22 m³/h do 55 m³/h. Ujęcie, obecnie, w pełni zaspokaja potrzeby mieszkańców. Ponadto na terenie gminy znajdują się trzy studnie głębinowe, wykorzystywane jako studnie rezerwowe: w Sternalicach o wydajności 30 m³/h oraz w Ligocie Oleskiej i w Psurowie – obie o wydajności 6,1 m³/h. Wszystkie ujęcia posiadają strefę ochrony bezpośredniej, nie wyznaczono dla nich natomiast stref ochrony pośredniej.

Sieć wodociągowa (łącznej długości 87 km) doprowadzona jest do wszystkich miejscowości, za wyjątkiem kilku przysiołków z pojedynczymi siedliskami zabudowy zagrodowej, korzystającymi z własnych studni. W roku 2010 prawie 90% mieszkańców gminy korzystało z gminnej sieci wodociągowej, a zużycie wody na jednego mieszkańca wynosiło 27,3 m³.

Wodociągi eksploatowane są prawidłowo. Przyłącza są wyposażone w zasuwy, węzły wodomierzowe, oznakowanie. Pobór i zużycie wody są opomiarowane.

W Sternalicach funkcjonuje, jedyna w gminie, mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków „Obra” o przepustowości 200m³/dobę. Sieć kanalizacji sanitarnej o długości 1,6 km, obsługuje tylko gospodarstwa położone w tej miejscowości (ok. 535 mieszkańców). Na pozostałym obszarze, mieszkańcy gminy eksploatują przydomowe oczyszczalnie lub gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych (z wywozem na oczyszczalnię w Sternalicach).

Rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie gminy jest bardzo trudne ze względu na ukształtowanie terenów (pięć zlewni kanalizacyjnych) i konieczność stosowania kosztownych, skomplikowanych technologicznie rozwiązań. Z tego powodu, prace związane ze skanalizowaniem Ligoty Oleskiej i Psurowa (z włączeniem do oczyszczalni w Sternalicach) zostały przerwane a realizacja kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki z miejscowości Kościeliska do oczyszczalni ścieków w Praszcze nie została nawet rozpoczęta.

Wody opadowe i roztopowe, na całym obszarze gminy, odprowadzane są powierzchniowo do cieków i rowów otwartych związanych z melioracją gruntów ornych. Spływy, zwłaszcza ze znacznych obszarowo, intensywnie nawożonych gruntów ornych oraz terenów zabudowanych mają wpływ na poziom jakości wód powierzchniowych.

Z punktu widzenia ochrony środowiska i istniejących norm prawnych, obecny stan

gospodarki ściekowej na terenie gminy Radłów jest niezadowalający.

Elektroenergetyka

Teren gminy zasilany jest poprzez sieć napowietrzną średniego i niskiego napięcia. Dostawa energii elektrycznej zapewniona jest dla wszystkich odbiorców w wystarczającym zakresie. Dla utrzymania właściwych parametrów, sukcesywnie prowadzone są prace modernizacyjne obejmujące odcinki sieci i poszczególne stacje transformatorowe.

Północną częścią gminy biegnie linia energetyczna wysokiego napięcia 400 kV relacji Dobrzeń – Trębaczew. Jest to linia przesyłowa, o znaczeniu regionalnym i nie służy bezpośrednio zasilaniu terenu.

Zgodnie z wynikami prac „Studium z zakresu wykorzystania energii odnawialnej i biopaliw województwa opolskiego”, będącego elementem Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego oraz zapisami Planu rozwoju odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim (przyjętego uchwałą Zarządu Województwa Opolskiego Nr 4640/2010 z dnia 9 marca 2010r), północny obszar gminy Radłów (za wyjątkiem terenów proponowanych do objęcia ochroną jako obszar chronionego krajobrazu „Wzniesienia Kozłowickie”) predestynowany jest do rozwoju energetyki odnawialnej wykorzystującej siłę wiatru. Dla obszarów obejmujących część gruntów sołectw: Sternalice, Wichrów, Ligota Oleska, Radłów, Wołęcín została sporządzona, zgodnie ze stanowiskiem Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody, wstępna analiza określająca uwarunkowania przestrzenne, przyrodnicze i krajobrazowe, umożliwiającą wskazanie optymalnych terenów dla lokalizacji elektrowni wiatrowych.

Obecnie na terenie gminy nie ma sieci gazowych. Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, w północnej części gminy (w rejonie istniejącej linii 400 kV), przewiduje się realizację gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Bąków – Biadacz – Praszka – Krzepice wraz ze stacją redukcyjno – pomiarową.

Budynki zlokalizowane na terenie gminy Radłów korzystają z indywidualnych źródeł ciepła (kociołnie indywidualne opalane ekogroszkiem lub olejem opałowym).

Gospodarka odpadami

Zgodnie z dotychczasowym planem gospodarki odpadami, w Radłowie odbywa się selektywna zbiórka odpadów. Gmina nie posiada własnego wysypiska śmieci (składowisko odpadów funkcjonujące od 1991r. w rejonie Radłowa zostało zlikwidowane). Odpady komunalne z gospodarstw domowych odbierane są przez firmę Remondis i wywożone na wysypiska śmieci w Oleśnie i Sobuczynie (woj. Śląskie). Zgodnie z Wojewódzkim programem gospodarki odpadami, gospodarka odpadami komunalnymi w gminie Radłów realizowana będzie w ramach systemu obejmującego region północny województwa opolskiego z regionalnym składowiskiem odpadów w Kluczborku.

2.3 Obszary objęte projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Złoże „Anna Olesno”, którego planuje się eksploatację w granicach udokumentowanych wraz z projektowanym obszarem górniczym zlokalizowane jest na terenie fragmentów działek o nr ewidencyjnych:

- pole A obejmującej działki nr 1016, 1017, 1018, 1019,
- pole B obejmującej działki nr 1031, 1030, 1016, 1017, 1018,

jednostka ewidencyjna Radłów, obręb ewidencyjny 160805_2.0003 Biskupice, w gminie Radłów, na terenie Nadleśnictwa Olesno, stanowiących fragmenty oddziałów leśnych: 164, 163, 162, 161, 195, 194.

Powierzchnie całkowite działek (wg uproszczonego wypisu z rejestru gruntów, których części zajęte zostaną przez udokumentowane złoże przedstawiono w tabeli Złoże „Anna Olesno” to zespół bardzo łagodnych pagórków oznaczonych na mapie geologicznej Polski i jako wydmy. Znajduje się ono w granicach (w obrębie geodezyjnym) miejscowości Biskupice, w zachodniej części gminy Radłów, nieopodal granicy z gminą Olesno. Teren złoża położony jest w obrębie terenu leśnego zlokalizowanego pomiędzy biegnącą na północ ul. Gorzowską w Oleśnie (droga wojewódzka nr 487 na odcinku Radłów-Boroszków) a drogą powiatową nr 1934 O odchodzącą od wyżej wymienionej w kierunku północno-wschodnim i prowadzącą przez Kolonię Biskupską do Radłowa i Wichrów, a następnie do granic z województwem śląskim. Do złoża prowadzą leśne drogi o charakterze gruntowym (dukty). Część dróg

stanowi komunikację na obszarze leśnym w przypadku zaistnienia pożaru. Drogi pomiędzy obszarami oznaczonymi jako działki ewidencyjne nr : 1015 i 1016, 1017-1018 oraz 1032-1031-1030 o przebiegu południowym będą stanowiły drogi transportu surowca ze złoża do punktu przeznaczenia. Teren inwestycji to południowo-zachodni skłon Progu Herbskiego, stanowiącego centralną część Wyżyny Woźnicko - Wieluńskiej. Region ma kształt wąskiego, podłużnego pasma o orientacji północny-zachód - południowy-wschód i leży pomiędzy Obniżeniem Krzepickim (rozciągającym się równolegle od wschodu) i Równiną Opolską (rozciągającą się równolegle od zachodu). Struktura ta jest niezbyt wysokim grzbieciem osiagającym wysokości na rzędnych od 230 m n.p.m. do 330 m n.p.m. Wysokości bezwzględne w obrębie złoża „Anna Olesno” zawierają się w przedziale: od 251 m n.p.m. na szczytach łagodnych wzniesień do 246 m n.p.m. u ich podstawy.

Przyjmuje się konieczność utworzenia filarów ochronnych, ustanawianych w złożu, dla zabezpieczenia obiektów na powierzchni terenu przed nadmiernymi skutkami wybierania złoża. Przeznaczenie przez radę gminy złoża do eksploatacji winno odbywać się z poszanowaniem zasad bezpieczeństwa, racjonalnego gospodarowania złożem i zrównoważonego rozwoju poprzez określenie obiektów i obszarów narażonych na skutki planowanej eksploatacji. Obiekty i obszary, których istnienie i lokalizację uwzględnia się przy ustanawianiu filarów, to m.in. budynki, tereny rolnicze nie będące własnością przedsiębiorcy górniczego, ciek, lasy, drogi linie i tereny kolejowe, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, sieci infrastruktury technicznej (np. gazowej). Wobec powyższego podejmując decyzję o przeznaczeniu obszaru pod eksploatację odkrywkową, wskazano obszary wokół złoża, obszary lasów, jako potencjalnie zagrożonych i wymagających w związku z tym ustanowienia filarów ochronnych. Las Stobrawsko-Turawski, oczywiście poza obszarem poddawany eksploatacji, wskazuje się jako wymagający ustanowienia filarów ochronnych.

3. OPIS PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZETRZENNEGO

3.1 Główne cele sporządzenia projektu planu

Celem podjęcia sporządzenia projektu planu było: **wyznaczenie obszarów, w których możliwe jest wydobycie kopalin**. Planowane do realizacji przedsięwzięcie to eksploatacja odkrywkowa piasku ze złoża „Anna Olesno”, położonym na terenie obecnie pokrytym lasem. Złoże „Anna Olesno”, którego planuje się eksploatację, w granicach udokumentowanych wraz z projektowanym obszarem górniczym, zlokalizowane jest na terenie fragmentów działek o nr ewidencyjnych:

- pole A obejmującej działki nr 1016, 1017, 1018, 1019,
- pole B obejmującej działki nr 1031, 1030, 1016, 1017, 1018,

jednostka ewidencyjna Radłów, obręb ewidencyjny 160805_2.0003 Biskupice, w gminie Radłów, na terenie Nadleśnictwa Olesno, stanowiących fragmenty oddziałów leśnych: 164, 163, 162, 161, 195, 194.

3.2 Opis ustaleń planu

Ustalenia sporządzonego projektu.

Dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami 1ZL/PE i 2ZL/PE ustala się :

- 1) przeznaczenie podstawowe: tereny lasów oraz tymczasowej, powierzchniowej eksploatacji złóż kopalin;
- 2) sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów: powierzchniowa eksploatacja złóż kopalin;
- 3) szczególne warunki zagospodarowania terenu oraz ograniczenia w jego użytkowaniu:
 - a) nakazuje się wyznaczenie dla obszaru lasów filaru ochronnego, w granicach którego ruch zakładu górniczego może być zabroniony bądź może być dozwolony tylko w sposób zapewniający należyłą ochronę,
 - b) dopuszcza się tymczasową lokalizację:
 - obiektów budowlanych i urządzeń infrastruktury technicznej,
 - sieci i urządzeń technologicznych,
 - niepołączonych trwale z gruntem kontenerów socjalnych i sanitarnych,
 - miejsc gromadzenia odpadów, zgodnie z przepisami odrębnymi,
 - placów postojowych i składowych dla maszyn i sprzętu górniczego.

- 4) zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji:
- obsługa komunikacyjna z dróg wewnętrznych,
 - w granicach terenów dopuszcza się realizację niewyznaczonych na rysunku planu dróg wewnętrznych,
 - minimalna liczba miejsc postojowych: jedno miejsce na trzy osoby zatrudnione,
 - miejsc postojowych dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, zgodnie z przepisami odrębnymi..

W projekcie wprowadzono ustalenia ogólne dla wszystkich obszarów określające zasady:

- ochrony i kształtowania ładu przestrzennego,
- ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego,
- ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- modernizacji, rozbudowy i budowy systemów infrastruktury technicznej.

W sporządzonym projekcie wprowadzono zasady ochrony środowiska, przyrody:

- mające na celu ochronę przed możliwością zanieczyszczenia wód oraz gruntu,
- mające na celu ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

3.4 Powiązania projektu planu z innymi dokumentami

Sporządzony projekt planu uwzględnia politykę i programy o znaczeniu lokalnym, gminnym (w tym uwzględnia strategię rozwoju gminy) oraz plany i koncepcje o znaczeniu ponadlokalnym (w tym uwzględnia plan zagospodarowania przestrzennego województwa).

Projekt został sporządzony z uwzględnieniem dokumentów wyższego rzędu, w tym planów terenów chronionych na podstawie ustaw: o ochronie przyrody i Prawa wodnego.

Niezależnie od ustaleń studium i planów miejscowych realizuje się autostrady, drogi publiczne i linie kolejowe. Jeżeli plan miejscowy nie wprowadzi odrębnych ustaleń w tym zakresie, przepisy ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym dopuszczają możliwość wykorzystania nieruchomości w sposób dotychczasowy – niezależnie od ustalonego w sporządzonym projekcie planu przeznaczenia i sposobu zagospodarowania terenów.

Projekt planu został sporządzony z uwzględnieniem:

- › wymagań wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego z dnia 24 kwietnia 2019 r. w sprawie zmiany Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego,
- › celów i kierunków działania określonych w Strategii Rozwoju Gminy Radłów,
- › uwarunkowań zawartych w art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- › planów, programów i aktów prawa miejscowego opracowanych na podstawie przepisów odrębnych, w tym: ustawy Prawo wodne, ustawy o ochronie przyrody i ustawy o ochronie środowiska.

Po wejściu w życie, plan miejscowy będzie stanowić podstawę do przystąpienia do realizacji przedsięwzięcia, po spełnieniu wymagań ustalonych przepisami odrębnymi.

4. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

4.1 Budowa geologiczna i surowce mineralne

Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym obszar opracowania położony jest w obrębie Monokliny Śląsko- Krakowskiej którą budują utwory ery mezozoicznej, reprezentowane przez utwory jury dolnej i środkowej. Skąły jurajskie zapadają się pod kątem 1 -3° i w kierunku północno-wschodnim.

Utwory jurajskie wykształcone są w postaci iłów ciemno-szarych. Na nich zalegają tzw. warstwy kościeliskie, wykształcone w postaci piasków i piaskowców żelazistych o miąższości średnio 40 m.

Strop osadów jurajskich stanowią iły i iłolupki, tzw. kompleks iłów rudonośnych.

Bezpośrednio na utworach triasu zalegają utwory czwartorzędowe o różnej genezie i miąższości. Dominują osady lodowcowe i wodnolodowe, częściowo przemodelowane i odmłodzone zwłaszcza w dolinie Proсны.

Utwory plejstoceny występujące w obszarze opracowania to:

- gliny zwałowe zlodowacenia środkowopolskiego, zajmujące obszar generalnie na wschód od Sternalic (zwłaszcza okolice Wichrowa) oraz na zachód od doliny Proсны;

- wznórza moren czołowych ciągnące się między Kościeliskami a Sternalicami, wyznaczają południowy zasięg stadiału Warty zlodowacenia środkowopolskiego;
- piaski i żwiry lodowcowe, z glinami zwałowymi - stanowiące utwory pośrednie pomiędzy osadami lodowcowymi (gliny zwałowe) a wodnolodowcowymi. Występują w rejonie Wichrowa oraz w części północno-zachodniej gminy;
- piaski i żwiry wodnolodowcowe tworzące równinę wodnolodowcową i sandrową w centralnej i południowej części gminy;
- osady późnoplejstoceny stanowiące wąski pas między dnem doliny Proсны a równiną wodnolodowcową i wysoczyzną morenową
- piaszczyste tarasy pochodzenia rzeczno rozciągające się również wzdłuż doliny rzeki Prąd oraz Piskary;
- osady przejściowe między plejstocenem a holocenem obejmujące pola wydymowe reprezentowane przez piaski eoliczne zalegające na osadach wodnolodowcowych. Występują obecnie na terenach leśnych.

Utwory holoceny stanowią:

- piaski oraz namuły, lokalnie również żwiry den dolinnych - występujące w małych obniżeniach dolinnych;
- piaski i gliny deluwialne - wyścielające miejscowo obniżenie dolinne Proсны, zwłaszcza dolinę na południe od Psurowa;
- piaski rzeczne - wypełniające większość den dolinnych cieków wodnych..

Litolgia skal mezozoicznych oraz czwartorzędowych ma wpływ na możliwości użytkowania i zagospodarowania powierzchni terenu, decyduje o warunkach geologiczno ~ inżynierskich i przydatności rolniczej

Surowce mineralne

Na terenie gminy udokumentowano złoż piasków „Kościeliska” o powierzchni 0,69 ha, które nie jest eksploatowane. Zasoby bilansowe tego złoża oceniane są na 34 tys. ton piasków średnio- i drobnziarnistych. Na terenie gminy nie występują tereny górnicze.

Celem planu jest umożliwienie wydobycia kopalin. Planowane do realizacji przedsięwzięcie to eksploatacja odkrywkowa piasku ze złoża „Anna Olesno”, położonym na terenie pokrytym lasem. Złożo „Anna Olesno”, którego planuje się eksploatację, w granicach udokumentowanych złóż kopalin, zlokalizowane jest na terenie:

- pole A – obszar oznaczony na rysunku studium symbolem 1/19,
- pole B - obszar oznaczony na rysunku studium symbolem 2/19,

jednostka ewidencyjna Radłów, obręb ewidencyjny Biskupice, w gminie Radłów, na terenie Nadleśnictwa Olesno. Powierzchnia terenu objętego projektem to ok. 35 ha. Grunty stanowią własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego „Lasy Państwowe” Nadleśnictwo Olesno i dotychczas użytkowane są jako obszar leśny. Po zakończeniu eksploatacji złoża „Anna Olesno” przewidywany kierunek rekultywacji, to przywrócenie obszaru złoża do produkcji leśnej i ponowne nasadzenia.

Utworzono filary ochronne, ustanawiane w złożu, dla zabezpieczenia obiektów na powierzchni terenu przed nadmiernymi skutkami wybierania złoża. Obiekty i obszary, których istnienie i lokalizację uwzględnia się przy ustanawianiu filarów, to m.in. budynki, tereny rolnicze nie będące własnością przedsiębiorcy górniczego, cieki, lasy, drogi linie i tereny kolejowe, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, sieci infrastruktury technicznej (np. gazowej). Las Stobrawsko-Turawski, oczywiście poza obszarem poddawanym eksploatacji, wskazuje się w studium jako wymagający ustanowienia filarów ochronnych.

4.2 Zasoby wód podziemnych

Wody podziemne na terenie gminy występują w dwóch piętrach wodonośnych - czwartorzędowym i jurajskim.

Zgodnie z regionalizacją hydrogeologiczną wód podziemnych obszar należy do wieluńsko-krakowskiego regionu hydrogeologicznego, podregionu wieluńskiego. Główny poziom użytkowy wód podziemnych stanowią tu wody w utworach jurajskich. Na zachód i południe od linii wyznaczonej przez miejscowości Sternalice - Bodzanowice - Przystajń utwory wodonośne obejmują piaski i żwiry oraz piaskowce i zlepieńce jury dolnej, natomiast na wschód i północ od tej linii są to piaskowce jury środkowej. Głębokość występowania

głównego użytkowego poziomu wodonośnego wzrasta od 20 m na południowym-zachodzie do 50-100 m na północnym wschodzie. Studnie ujmujące wodę z utworów jurajskich mają wydajność od kilkunastu do ponad 100 m³/ godzinę. Wodonośność jest najniższa w części północno-zachodniej (2-10 m³/h), zaś najwyższa w części zachodniej (30-70 m³/h). Środkiem w rajska poziom wodonośny spełnia kryteria Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Dla poziomu tego wydzielono GZWP nr 325 Częstochowa - część zachodnia - Zlewnia Górnej Proсны. Jest to zbiornik typu porowego. Gromadzi wody podziemne w utworach warstw kościeliskich. Jest to zbiornik odkryty - czas potencjalnej migracji zanieczyszczeń do poziomu wodonośnego zawiera się w przedziale 100-500 lat. Fragment tego zbiornika, wchodzący w obszar gminy Radłów, jest obszarem wysokiej ochrony (OWO).

Czwartorzędowe piętro wodonośne występuje na obszarze całej gminy lecz jego wartość użytkowa jest bardzo różna. Wynika to z faktu dużego zróżnicowania miąższości i wykształcenia utworów czwartorzędowych oraz warunków zasilania. Potencjalne wydajności studni tego poziomu zawierają się najczęściej w granicach 10-30 m³/h. Wody te często charakteryzują się podwyższoną zawartością manganu i żelaza. Czas przesiąkania do wód poziomu czwartorzędowego mieści się w przedziale do 20 lat, przez co są one narażone na stosunkowo szybkie zanieczyszczenia z powierzchni ziemi.

Wody poziomu czwartorzędowego występują na zmiennej głębokości:

- 0,5 -1,0 m p.p.t. w dnach dolin rzek i mniejszych cieków wodnych Proсны, Piskary, Prądu.
- 1,0-2,0 m p.p.t. głównie u podnóży stoków wysoczyzny, przechodzące w obniżenia dolinne.
- 2 - 5 m, lokalnie większej niż 5 m p.p.t. w obrębie wierzchowin i zboczy wysoczyznowych.

Obszar gminy jest prawie w całości zwodociągowany. Źródłem zasilania sieci wodociągowej jest ujęcie wód w Biskupicach {}, złożone z trzech studni głębinowych i stacji uzdatniania wody, o wydajności od 22 m³/h do 55 m³/h. Studnie rezerwowe znajdują się: w Sternalicach o wydajności 30 m³/h oraz w Ligocie Oleskiej i w Psurowie - obie o wydajności 6,1 m³/h. Dla wszystkich ujęć wyznaczono strefę ochrony bezpośredniej, nie wyznaczono dla nich natomiast stref ochrony pośredniej.

Wyposażenie gminy w sieć kanalizacji sanitarnej jest niezadowolające, jedynie miejscowość Sternalice posiada sieć kanalizacji sanitarnej o długości 1,6 km z funkcjonującą mechaniczno - biologiczną oczyszczalnią ścieków o przepustowości 200 m³/dobę. Na pozostałym obszarze, mieszkańcy gminy eksploatują przydomowe oczyszczalnie lub gromadzą ścieki w zbiornikach bezodpływowych (z wywozem do oczyszczalni w Sternalicach). Rozwiązanie gospodarki ściekowej na terenie gminy jest bardzo trudne ze względu na ukształtowanie terenu (pięć zlewni kanalizacyjnych) i konieczność stosowania kosztownych, skomplikowanych technologicznie rozwiązań.

Obecnie na terenie gminy nie jest prowadzony monitoring jakości wód podziemnych, w związku z tym nie można jednoznacznie określić stopnia ich zanieczyszczenia. Badania prowadzone w 2003 roku, dla ujęcia w Biskupicach, w zachodniej części gminy wskazywały na wysoką jakość wód podziemnych (I klasa jakości). W tym wypadku związane jest to z izolacją wód podziemnych warstwą gruntów nieprzepuszczalnych. Punkt pomiarowy jakości wód podziemnych w Biskupicach, nie może być jednak jednoznacznym miarodajnym wskaźnikiem jakości wód podziemnych na całym obszarze gminy Radłów. Największym zagrożeniem dla jakości wód powierzchniowych i podziemnych w skali opracowania są zanieczyszczenia obszarowe związane ze spływami z gruntów ornych, wraz z wodami opadowymi, niewykorzystanych przez rośliny składników nawozowych (głównie azot i fosfor). Innymi źródłami zagrożenia są: zrzuty ścieków z oczyszczalni w Sternalicach, cmentarze, niewłaściwe odprowadzanie ścieków z posesji mieszkalnych.

4.3 Rzeźba terenu

Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym wg J. Kondrackiego i W. Walczaka teren objęty opracowaniem położony jest w obrębie podprowincji Wyżyna Śląsko-Krakowska, makroregionu Wyżyna Woźnicko-Wieluńska, w granicach dwóch przenikających się mezoregionów:

- Próg Herbski - stanowi centralną część Wyżyny Woźnicko-Wieluńskiej. W obrębie gminy zajmuje całą centralną i wschodnią jej część. Próg Herbski graniczy od zachodu z Obniżeniem Liswarty, a od wschodu z Obniżeniem Krzepickim. Próg jest

niezbyt wysokim grzbietem, osiagającym wysokości od 230 do 330 m n.p.m. Czoło progu opada 10-30 m stopniem ku Liswarcie.

- Obniżenie Liswarty-Proсны - obejmuje zachodnią i południową część gminy. Obniżenie powstało w wyerodowanych ilach górnego triasu oraz piaskach i żwirach dolnej jury. Od zachodu Obniżenie graniczy z Progiem Woźnickim.

Najważniejszą formą rzeźby obszaru gminy jest poiodowcowa wysoczyzna morenowa z pagórami o charakterze moren czołowych położona na zachód od doliny Proсны. Wysokości względne moren czołowych wahają się od 7 do 30 m, przeciętnie od 5 do 20 m.

Z form rzeźby terenu najbardziej interesującą jest wzgórze morenowe zwieńczone kemem, przez które przełamuje się rzeka Proсна. Powstałe w tym rejonie wzgórze (w tym Góry Ligockie) rozcięte są głęboko doliną rzeki (skarpy wcięcia dolinnego osiagają średnio 5 - 8 m wysokości) i rozcięciami erozyjnymi tworzącymi mniejsze wąwozy. Najwyżej położonym obszarem tej części gminy jest obszar tzw. Gór Ligockich (między doliną Proсны a Kościeliskami), gdzie wzniesienia dochodzą do 270-275 m n.p.m. Od obszaru morenowego odchodzi równina sandrowa opadająca łagodnie w kierunku wschodnim, wyznaczając tym samym kierunek spływu wód fluwiogiacjalnych. Jej powierzchnia wznosi się ok. 15-20 m powyżej dna doliny Proсны, średnio na wysokości 230 - 240 m n.p.m.

Na obszarze opracowania wyodrębniono następujące formy rzeźby terenu:

- formy akumulacji rzecznej związane z działalnością rzeki Proсны oraz jej dopływów - wcięcie doliny w wysoczyznę odznacza się występowaniem stromych zboczy; zaliczono tu również dolinę Piskary oraz Prądu, jednakże dna dolin jest płytko wcięte w wysoczyznę;
- formy erozyjno-akumulacyjne (Taras erozyjno-akumulacyjny) stanowiąca strome zbocze oddzielające dna doliny Proсны od obszaru wysoczyznowego; odznacza się silnym nachyleniem (12% i więcej) i znacznymi spadkami oraz występowaniem stromych, pionowych skarp i krawędzi oddzielającej ją od dna doliny; przypadku Piskary oraz Prądu tarasy są płaskie i szerokie;
- formy akumulacji lodowcowej ~ wysoczyzna morenowa falista - zbudowana jest z glin zwałowych, a miejscowo również piasków i żwirów pochodzenia lodowcowego; na terenie opracowania obszar obejmuje strefę wschodnią (rejon Wichrowa) oraz zachodnią; charakteryzuje się zmiennym nachyleniem zboczy, średnio w granicach 2 - 5%, lokalnie 8 - 10%;
- formy akumulacji wodnolodowcowej to: równina wodnolodowcowa, równina sandrowa oraz wzniesienia moreny czołowej; równina wodnolodowcowa zajmująca centralną część gminy; nachylenie terenu zawiera się w granicach 2 - 5%, a miejscowo 10-12%; równina sandrowa - obejmuje generalnie obszar centralny wraz z równiną wodnolodowcową, od której miejscami nie można jej odgraniczyć; nachylenie terenu jest w obrębie sandru dość zmienne, oprócz terenów praktycznie płaskich, występują również zbocza o nachyleniu dochodzącym do 2 - 6%, maksymalnie do 8%; wzniesienia moreny czołowej - występują w postaci izolowanych wzniesień, ciągnących się od rejonu Biskupic, poprzez Kościeliska i Sternalice, wyznaczając strefę postojową czoła lodowca;
- formy akumulacji eolicznej Wydmy - obszary wydmowe stwierdzono w południowej części gminy, w dwóch miejscach na obszarach leśnych; są to formy pochodzenia eolicznego, składające się z kilku - lub kilkunastometrowych wzniesień (średnio 5 - 8 m), zbudowanych z luźnych piasków;
- obszary o rzeźbie antropogenicznej obejmują tereny dawnych wyrobisk poeksploatacyjnych piasków i żwirów czwartorzędowych; na obszarze opracowania występuje przynajmniej kilka wyrobisk o różnej wielkości oraz kształcie, a także o różnym stopniu zarośnięcia szatą roślinną; ich głębokość jest zmienna, od 1-2 m do 4-5 m, zmienny jest również spadek skarp, istotne ograniczenie dla zabudowy stanowią spadki terenu; gmina Radłów pod tym względem cechuje się stosunkowo dużym zróżnicowaniem; generalnie obszar gminy cechuje się rzeźbą falistą i pagórkowatą w części zachodniej, gdzie nachylenie terenu jest bardzo zmienne oraz rzeźbą falistą i płaską w części wschodniej i południowej; na tle gminy wyróżnia się strefa dolinna Proсны odznaczająca się dużymi spadkami terenu na zboczach tarasów plejstoceńskich.

Rzeźba terenu nie została istotnie przekształcona antropogenicznie. Obszar deformacji powierzchni ziemi ogranicza się do punktowo występujących terenów poeksploatacyjnych.

4.4 Gleby

Na analizowanym obszarze w przeważającej części występują gleby brunatne (zwykle brunatne kwaśne) wytworzone z glin zwałowych oraz z piasków i żwirów wodnołodowcowych lub sandrowych oraz gleby bielcowe powstałe z piasków i żwirów wodnołodowcowych oraz sandrowych, również miejscowo z glin morenowych z dużym udziałem piasków. Gleby brunatne cechuje w porównaniu do gleb bielcowych nieco zwiększony skład mechaniczny, korzystniejsze warunki wodne (większa zdolność magazynowania wody w okresach suchych) i powietrzne. Gleby bielcowe odznaczają się luźnym składem mechanicznym i większą przepuszczalnością wody w porównaniu do gleb brunatnych. Na obszarze gminy ich udział jest bardzo duży występują zwykle w kompleksach z glebami bielcowymi.

W warunkach większego uwilgotnienia tj. w dolinach Proсны, Prądu i Piskary oraz mniejszych cieków wodnych wytworzyły się gleby mułowe z niewielkim udziałem gleb torfowych.

Miejscowo na niewielkich obszarach występują gleby zdegradowane, głównie na terenach zmeliorowanych (związane z obniżeniem pierwotnego poziomu wód gruntowych). Stanowią gleby stosunkowo żyzne i zdatne do upraw rolniczych. Większy ich udział dotyczy doliny w miejscowości Kamionki Nowe.

Pod względem bonitacyjnym na obszarze gminy występują grunty orne i użytki zielone należące do klas od II do VI. Zdecydowanie przeważają gleby klasy IV zajmujące połowę wszystkich gleb rolniczych, w mniejszym stopniu występują gleby klasy V. Pod względem zajmowanego arealu następną są gleby klasy III odznaczające się dość znacznym rozproszeniem na całym obszarze gminy. Występują głównie w centralnej i południowo-wschodniej części gminy, w obszarach występowania piasków i żwirów wodnołodowcowych, oraz sandrowych. Natomiast grunty klasy VI oraz klasy II, występują fragmentarycznie, zwykle w postaci małych, izolowanych płątów.

Grunty orne zajmują tereny wysoczyznowe, natomiast użytki zielone i pastwiska zajmują zwykle obszary w obrębie obniżeń dolinnych.

W rejonie opracowania skażenie gleb metalami ciężkimi jest niewielkie ponieważ w gminie nie ma rozwiniętego przemysłu, nie występują również drogi o znacznym natężeniu ruchu, które mogłyby wpływać na zanieczyszczenie gleb w stopniu zagrażającym ich jakości. Generalnie grunty rolne

w skali opracowania należy uznać za niezanieczyszczone metalami ciężkimi oraz węglowodarami aromatycznymi i spełniające standardy w odniesieniu do wartości dopuszczalnych, określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 9 września 2002 r. w sprawie standardów jakości gleb oraz standardów jakości ziemi.

4.5 Wody powierzchniowe

Pod względem hydrograficznym gmina Radłów położona jest w obrębie prawostronnego dorzecza Odry i wchodzi w skład ziewni dwóch lewostronnych dopływów Warty ~ Proсны i Liswarty. Przeważająca część obszaru należy do zlewni Proсны. Wschodni fragment terenu wchodzi w skład ziewni Listwarty. Wododział między wymienionymi zlewniami przebiega na linii północ - południe w rejonie miejscowości: Żytniów - Sternalice - Radłów. Ponadto niewielki fragment powierzchni gminy (ok. 4%), w jej zachodniej części, należy do zlewni rzeki Stobrawy. Głównym ciekim gminy jest rzeka Proсны (rzeka III-rzędu), która wraz z dopływami odwadnia centralną oraz północno- zachodnią część gminy. Źródła Proсны, o charakterze zespołu wypływów korytowych i przykorytowych, znajdują się na terenie gminy, w miejscowości Wołęcin. Całkowita długość rzeki wynosi 216,8 km. Za wyjątkiem odcinka źródłiskowego rzeka jest uregulowana. Rzeka ma szerokość ok. 3 - 5 m, przy głębokości ok. 0,3 - 1,0 m. Średni spadek rzeki wynosi ok. 1,5%, ale na odcinku źródłiskowym, tj. w gminie Radłów, jest bardzo duży i wynosi ok. 10%. Jest to rzeka o gruntowo- deszczowo-śnieżnym ustroju zasilania, co klasyfikuje ją do rzek o zmiennym przepływie, z niżówkami letniojesiennymi oraz wezbraniami w okresie roztopów wiosennych. Według danych archiwalnych przepływy na Praśnie w Ligocie Oleskiej wynoszą 0,020 m³/s. Zagrożenie powodzią jest niewielkie i dotyczy głównie łąk położonych w dolinie rzeki Proсны.

Wschodnia część gminy odwadniana jest do Liswarty poprzez Piskarę, której obszar źródłiskowy znajduje się w rejonie osiedli Ruda i Brzozówka. Ta część gminy pocięta jest siecią małych cieków, odwadniających obszar ogólnie w kierunku wschodnim. Cieki te,

obecnie całkowicie uregulowane i wyprostowane, tworzą obszar zlewniowy rzeki Piskary, biegnącej przede wszystkim obszarem leśnym. Archiwalne pomiary przepływów wody w Piskarze wskazują na przepływ rzędu 0,070 m³/s.

Południowa część gminy odwadniana jest przez Potok Prąd (Potok Kuczobski) w kierunku wschodnim, ku Liswarcie. W rejonie Biskupic bierze swój początek rzeka Piaska, która przepływa w obszarze gminy w kierunku zachodnim i zasila Prosnę w rejonie Gorzowa Śląskiego. Zachodnia i północno-zachodnia część gminy odwadniana jest przez lewostronny dopływ Proсны, który przepływa w tym rejonie z południa na północ. Wyznacza on fragment zachodniej granicy gminy i tak jak Prosną odznacza się głębokim wcięciem dolinnymi w stosunku do przyległych wysoczyzn. Sieć hydrograficzną uzupełniają niewielkie antropogeniczne zbiorniki wodne - zbiornik w Psurowie na Praśnie (największy w gminie) oraz stawy hodowlane zlokalizowane w miejscowościach: Kościeliska, Ligota Oleska i Sternalice. Charakterystyczną cechą obszaru gminy jest występowanie licznych strumieni, rowów otwartych związanych z melioracją terenów rolnych oraz cieków prowadzących wody w niewielkich ilościach i okresowo zanikających. Zagrożenie podtopieniami dotyczy obniżenia dolinnych w zlewni Potoku Prąd, części terenów w zlewni Piskary między Rudą a Wichrowem. Wykazywane jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych, głównie rzeki Proсны, które wykazują znaczną ich eutrofizację.

Na terenie gminy Radłów wody rzek nie są objęte monitoringiem diagnostycznym ani operacyjnym, określającym wpływ źródeł komunalnych i komunalno - przemysłowych na stan wód. W roku 2010 WIOŚ w Opolu prowadził badania w ramach monitoringu operacyjnego w 26 punktach pomiarowo-kontrolnych, w tym monitoringiem operacyjnym objęto rzekę Prąd w punkcie pomiarowym Kucoby (poza obszarem opracowania). Wody rzeki wykazywały stan chemiczny poniżej stanu dobrego, natomiast stan/potencjał ekologiczny umiarkowany (III klasa, kategoria A2).

Natomiast w zakresie oceny jakości wód śródlądowych będących środowiskiem życia ryb w warunkach naturalnych jakość wód rzeki Prąd nie odpowiadała normom, przekroczenia dotyczyły azotynów.

Głównym zagrożeniem dla czystości wód powierzchniowych są zanieczyszczenia spływające z pól uprawnych, wynikające ze stosowania nawozów i środków ochrony roślin, ścieki spływające bezpośrednio do tych wód i do gruntu, co wynika z ograniczonego jeszcze dostępu mieszkańców do sieci kanalizacyjnej. Wody rzeki Proсны wykazują znaczną eutrofizację.

4.6 Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski opartą na częstotliwości występowania dni z różnymi typami pogody wg A. Wosia (1999), obszar należy do Regionu Środkowopolskiego R-XVII. Klimat wykazuje cechy klimatu atlantyckiego z pewnym wpływem klimatu kontynentalnego, w związku z czym cechuje go nieregularność i aktywność atmosferyczna oraz złagodzone różnice temperatur między poszczególnymi porami roku. Szczególną cechą charakterystyczną tutejszego klimatu są łagodne i długie okresy jesieni oraz wczesne i pogodne wiosny.

Klimat gminy Radłów charakteryzują następujące elementy:

- średnia roczna temperatura powietrza wynosi 8,0 - 8,5 °C,
- najcieplejszym miesiącem roku jest lipiec 17,5°C - 18,0°C, najchłodniejszym styczeń z temperaturą średnią- 1,6°C,
- roczna amplituda temperatury powietrza 19 do 23°C,
- średnie roczne sumy opadów atmosferycznych wynoszą 600 - 700 mm, W okresie kwiecień - wrzesień opady wynoszą 400 - 450 mm, w okresie październik - marzec około 200 - 250 mm,
- okres wegetacyjny z temperaturą powyżej +5° trwa ok. 215 dni,
- liczba dni z pokrywą śnieżną średnio wynosi 60-80 dni,
- dominują wiatry z sektora zachodniego Średnia roczna prędkość wiatru na wysokości 10 m nad powierzchnią gruntu wynosi od 3 - 4 m/s. Udział cisz atmosferycznych w ciągu roku wynosi 1,2%.

Warunki topoklimatyczne na przedmiotowym terenie są zróżnicowane ze względu na kierunek ekspozycji oraz związane z nią warunki solarne, wilgotnościowe i przewietrzania:

- korzystne warunki klimatu lokalnego są związane z położeniem w obrębie wysoczyzny morenowej, równiny wodnolodowcowej oraz sandrowej; tereny te

obejmują zdecydowaną większość obszaru gminy, są to generalnie tereny płaskie lub faliste, miejscami pagórkowate, w obrębie których do terenów o najkorzystniejszych warunkach klimatu lokalnego zaliczyć należy, te eksponowane w kierunku S, SE i SW; są to tereny o najlepszych warunkach termicznych, o dobrych i bardzo dobrych warunkach usłonecznienia i przewietrzania; warunki wilgotnościowe korzystne, na ogół nie występują warunki do stagnacji chłodnego powietrza oraz zamglań;

- średnio korzystne warunki klimatu lokalnego występują w obrębie terenów eksponowanych na kierunku N, NE i NW; cechują się gorszymi warunkami usłonecznienia, szczególnie w okresie jesienno-zimowym i korzystnymi warunkami przewietrzania; warunki wilgotnościowe z uwagi na głębszy poziom zalegania wód gruntowych korzystne, na ogół - poza lokalnymi obniżeniami nie występują warunki dla stagnacji chłodnego powietrza i zamglań.

Tereny o niekorzystnych warunkach klimatu lokalnego występują w obrębie dolin rzecznych. Z uwagi na nagromadzenie wód powierzchniowych i płytkie zaleganie wód gruntowych, tereny te cechują gorsze w stosunku do terenów otaczających warunki wilgotnościowe, tendencja do zalegania chłodnego powietrza i zwiększona częstotliwości zamglań.

4.7 Powietrze

Na terenie opracowania nie jest prowadzony monitoring powietrza. Zgodnie z oceną jakości powietrza w województwie opolskim, obejmującą 2010 r. teren gminy sklasyfikowano w klasie C ze względu na ochronę zdrowia z powodu zanieczyszczenia benzenem, ozonem, pyłem PM10 benzo(a)pirenem i pyłu PM2.5 co oznacza konieczność włączenia obszaru do odpowiednich programów ochrony powietrza. Ze względu na pozostałe zanieczyszczenia takie jak: dwutlenek siarki, dwutlenek azotu, tlenek węgla, ołów, arsen, kadm i nikiel gmina znalazła się w klasie A, co oznacza konieczność utrzymania jakości powietrza na tym samym lub lepszym poziomie. W ocenie rocznej ze względu na kryteria ustanowione w celu ochrony roślin gmina znalazła się w klasie A (brak przekroczeń dla tlenu azotu i dwutlenku siarki), nie wymagającej podejmowania działań dla poprawy stanu czystości powietrza oraz w klasie C z uwagi na przekroczenia docelowego poziomu stężeń ozonu.

O stanie czystości powietrza decyduje emisja zanieczyszczeń pyłowych i gazowych. Na obszarze opracowania jest to głównie niska emisja z palenisk domowych i indywidualnych źródeł ciepła oraz komunikacja, nie występują natomiast istotne źródła o charakterze przemysłowym. Na terenie gminy do ogrzewania w większości wykorzystywane są piece na ekogroszek i olej opałowy, brak jest sieci gazowej. Zanieczyszczenia ze źródeł komunikacyjnych, które są wynikiem spalania paliw, ścierania opon i okładzin ciernych emitowane nisko nad ziemią, oddziałują na jakość powietrza szczególnie w najbliższym otoczeniu dróg t są uzależnione od natężenia ruchu. W przypadku przedmiotowego terenu drogi głównie powiatowe, są na tyle mało uczęszczane, że nie powodują występowania przekroczenia standardów jakości środowiska w zakresie emisji zanieczyszczeń.

4.8 Obszary i obiekty o wartościach przyrodniczych

Struktura ekologiczna

Obszar objęty zmianą planu w strukturach ekologicznych województwa opolskiego wyznaczonych w ramach krajowej sieci ekologicznej ECO NET - Polska położony jest częściowo w obrębie obszaru węzłowego 10K Bory Stobrawskie (Biocentrum ponadregionalnego Borów Stobrawsko-Lublinieckich), obejmujące duże, zwarte kompleksy leśne w południowej części gminy, Obszary leśne odznaczają się dużym różnicowaniem siedliskowym, ponadto zgodnie z dokumentami regionalnymi stanowią fragment korytarza migracyjnego dużych ssaków. Analizowany obszar położony jest w zasięgu występowania korytarza ekologicznego GKPdC-14 „Wieruszów”, wyznaczonego w 2005 r. przez Polską Akademię Nauk – Zakład Badania Ssaków w Białowieży na zlecenie Ministerstwa Środowiska oraz korytarza ekologicznego GKPdC-14 „Stawy Milickie – Bory Stobrawskie”, wyznaczonego przez Zakład Badania Ssaków w Białowieży we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot w 2011 r.

Ponadto wyodrębniono:

- Biocentrum lokalne, obejmujące kompleks lasów i wilgotnych łąk w dorzeczu potoku Piskara.
Obszar odznacza się znacznym bogactwem flory i fauny.

- Korytarz ekologiczny doliny Proсны ~ dolina Proсны stanowi korytarz ekologiczny rangi ponadregionalnej. W jej skład wchodzi zarówno podmokłe dno dolinne, jak i strefy skarpowe z formami małych wąwozów, zwykle zadrzewione i zalesione.
- Korytarz ekologiczny doliny Piskary - dolina Piskary jest korytarzem rangi lokalnej, przebiega w otoczeniu kompleksów leśnych jako uzupełnienie wymienionego powyżej lokalnego biocentrum.
- Korytarz ekologiczny doliny rzeki Prąd - jest to dolina rangi lokalnej. Dolina tej rzeki wchodzi w skład wymienionego biocentrum rangi ponadregionalnej, stanowiąc uzupełnienie jego zmienności siedliskowej.
- Wyspy ekologiczne - tego typu struktury ekologiczne obejmują występujące w otoczeniu gruntów rolnych ekosystemy leśne różnej wielkości, w tym zwłaszcza największe z nich: kompleks leśny na zachód od Ligoty Oleskiej, kompleks na zachód od Radłowa.
- Miejscowe ciągi (korytarze) ekologiczne obniżen dolinnych - małe obniżenia dolinne stanowią istotne uzupełnienie systemu przyrodniczego gminy Radłów. Przede wszystkim są to ekosystemy łąkowo-pastwiskowo-wodne, miejscowo zadrzewieniowe. Łąki i zadrzewienia ciągną się w otoczeniu cieków wodnych, stanowiąc ich obudowę biologiczną umożliwiając przemieszczanie lokalnych, a także ponadlokalnych, gatunków zwierząt.

Ochrona prawna zasobów przyrody

Na terenie opracowania obiektami chronionymi na mocy ustawy o ochronie przyrody są:

- pomniki przyrody: klon jawor (park w Biskupicach) i 2 jodły pospolite (Leśnictwo Sternalice oddz. 15),
- użytek ekologiczny „Babrzysko” - o powierzchni 0,75 ha, w którym przedmiotem ochrony jest śródleśne bagienko porośnięte wierzbami i brzożami, wykorzystywane przez dziki jako kąpielisko,
- użytek ekologiczny „Krzyżówki” - o powierzchni 0,15 ha, w którym przedmiotem ochrony jest śródleśne bagienko i zbiornik wodny, będące miejscem występowania ptaków wodno- błotnych

Inne obszary chronione zlokalizowane są w dużo większej odległości m.in.:

- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Załęczański Łuk Warty - ok. 9,2 km od granic gminy,
- Rezerwat przyrody Bukowa Góra - ok. 9,6 km od granic gminy,
- Rezerwat przyrody Modrzewiowa Góra - ok. 10 km od granic gminy,
- Załęczański Park Krajobrazowy - ok. 8 km od granic gminy,

Na północ od terenu opracowania położony jest obszar Natura 2000 **Załęczański Łuk Warty PLH100007** obejmujący dolinę Warty od Lisowic do Kochlewa i teren w zakolu rzeki o powierzchni 9 317,2 ha. Występują tu liczne utwory krasowe takie jak: jaskinie, źródła, skałki, studnie i leje. Ostoja ważna dla ochrony bioróżnorodności. Stwierdzono tu ponad 100 zbiorowisk roślinnych, w tym z ciekawymi wapieniolubnymi gatunkami. Dobrze zachowane pięty naturalnych drzewostanów dębowych, typowo wykształcone murawy napiaskowe. Łącznie stwierdzono tu 13 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*,
- Ciepłolubne, śródładowe murawy napiaskowe,
- Murawy kserotermiczne,
- Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie,
- Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk,
- Jaskinie niedostępne do zwiedzania,
- Ciepłolubne buczyny storczykowe,
- Pomorski kwaśny las brzożowo-dębowy,
- Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe,
- Ciepłolubne dąbrowy,
- Sosnowy bór chrobotkowy.

Obszar wyróżnia się obecnością formacji krasowych z 24 jaskiniami - miejscami zimowania bogatych populacji nietoperzy. Łącznie występuje tu 8 gatunków kręgowców z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG:

- Nocek bechsteina,
- Nocek duży,
- Bóbr,
- Wydra,
- Traszka grzebieniasta,
- Minóg strumieniowy,
- Boleń,
- Piskorz.

Spośród ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Rady 79/409/EWG stwierdzono tu występowanie następujących gatunków:

- Bocian czarny,
- Bocian biały,
- Warzęcha,
- Jarząbek,
- Kropiatka,
- Rybitwa rzeczna,
- Rybitwa rzeczna,
- Lelek,
- Zimorodek,
- Dzięcioł zielonosiwy,
- Dzięcioł duży,
- Lerka,
- Gąsiorek,
- Ortolan,
- Cietrzew.

Poza wyżej wymienionymi gatunkami nietoperzy, wymienionymi w Załączniku i Dyrektywy Rady 79/409/EWG, na omawianym obszarze stwierdzono ponadto występowanie następujących gatunków nietoperzy: Mroczek późny, Nocek Brandta, Nocek rudy, Nocek Natterera, Borowiec wielki, Gacek brunatny, Gacek szary.

Rezerwat Przyrody Bukowa Góra zajmuje obszar o powierzchni 1,06 ha, utworzony w roku 1959. Rezerwat leży na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego. Głównym przedmiotem ochrony rezerwatu jest starodrzew bukowy (rezerwat leśny), reprezentujący ubogą i przekształconą postać buczyny niżowej. Najstarsze, okazałe buki, w wieku od 150 lat do ponad 200 lat, osiągają obwody pni od 2 do 3,5 metra. Domieszkę w drzewostanie bukowym, o niezbyt dużym zwarciu, stanowią grab, klon, jawor, wiąz, lipa, sosna i świerk. W granicach rezerwatu występują liczne źródła, dające początek niewielkiemu potokowi. Występuje tu między innymi traszka grzebieniasta.

Na wschód od terenu opracowania położony jest Rezerwat Przyrody Modrzewiowa Góra obejmujący fragment lasu mieszanego ze starodrzewem modrzewia polskiego, w typie grądu subkontynentalnego i kontynentalnego boru mieszanego. Jego powierzchnia to 49,27 ha. W drzewostanie dominuje wspomniany modrzew (który jest głównym przedmiotem ochrony) oraz dąb. Najstarsze modrzewie osiągają wiek ponad 150 lat i wysokość ponad 35 metrów. Najstarsze dęby mają ponad 200 lat. W rezerwacie notowana jest obecność rzadkich gatunków chrząszczy: jelonka rogacza i rohatyńca, kilku gatunków biegaczy i tęczników, gniazdowanie kobuza, pustułki i dzięcioła zielonego oraz występowanie popielicy.

Na północny-wschód od terenu opracowania położony jest również Załęczański Park Krajobrazowy, który obejmuje północno-wschodnią część Wyżyny Wieluńskiej będącej częścią Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej. Przez park przepływa Warta, przecinając jego obszar ok. 40. kilometrowym łukiem. Najwartościowszymi przyrodniczo elementami związanymi z jurajskim podłożem ZPK są ostańce wapienne z murawami kserotermicznymi. Flora Załęczańskiego Parku Krajobrazowego liczy około 1200 gatunków roślin naczyniowych, mchów i porostów, w tym 33 gatunki roślin podlegających ochronie, w tym 21 objętych ochroną ścisłą. Duża różnorodność biotopów sprawia, że zasiedlająca go fauna jest również różnorodna. Udokumentowano występowanie 61 cennych gatunków zwierząt, wśród których 16 stanowią gatunki chronione, 32 to gatunki znajdujące się na czerwonych listach krajowych i regionalnych oraz 10 to gatunki rzadkie. Charakterystyczną grupą fauny bezkręgowców wyróżniającą teren Załęczańskiego Parku Krajobrazowego są liczne gatunki

kserotermiczne, głównie motyli oraz chrząszczy.

Zauważalne walory doliny Warty sprzyjają także awifaunie. Stwierdzono tu między innymi lęgi trzcza nurogęsi, gniazdującego w ilości kilku par w dziuplach nadbrzeżnych drzew. Odnotowano tu również lęg: gągoła oraz łąbędzia krzykliwego. Łącznie, na obszarze parku odnotowano występowanie około 130 gatunków ptaków.

Najważniejszym zimowiskiem nietoperzy na terenie Załęczańskiego Parku Krajobrazowego jest jaskinia "Szachownica - liczba hibernujących nietoperzy przekracza tutaj 1000 osobników. Do zimujących najliczniej należą: nocek duży, nocek Natterera. Nieco mniej liczne są nocki rude, gacki brunatne, mopki. Regularnie spotyka się nocka wąsatka, nocka Brandta, mroczka późnego, nocka Bechsteina, nocka łydkowłosego.

4.9 Szata roślinna, świat zwierzęcy

Świat roślin

Zbiorowiska roślinne na analizowanym obszarze to w szczególności tereny leśne oraz zbiorowiska związane z uprawami rolniczymi. Gmina odznacza się dość znacznym udziałem ekosystemów leśnych, a przy tym zwykle są to lasy o dużej powierzchni, co dotyczy zwłaszcza części wschodniej i południowej. Pod względem leśnej typologii siedliskowej są to głównie bory mieszane i bory mieszane świeże pochodzenia antropogenicznego, z dominującą sosną w drzewostanie, z domieszką dębów szypułkowych oraz brzozy. W obrębie wysoczyzny morenowej generalnie, zgodnie z warunkami siedliskowymi, powinny dominować grądy, a na obszarach piaszczystych równiny wodnolodowcowej i sandrowej kwaśne dąbrowy i bory, jednakże obecnie siedliska leśne są w znacznym stopniu niezgodne z naturalnym siedliskiem, zwłaszcza poprzez zbyt duży udział gatunków iglastych (sosna, świerk).

Na obszarze gminy fragmentarycznie występują płaty kontynentalnego boru mieszanego czy suboceanicznego boru świeżego, zbiorowiska niżowej dąbrowy acidofilnej oraz grądów środkowoeuropejskich i subkontynentalnych.

Miejscowo występują bardzo małe płaty młodych dębów, brzozy i domieszek innych gatunków drzew, w tym topoli, osiki, nasadzone w niedalekiej przeszłości. Stan przekształcenia oraz antropogeniczny charakter małych powierzchni leśnych nie pozwala na ich jednoznaczny klasyfikację fitosocjologiczną

W dolinie Proсны, a także mniejszych obniżeniach dolinnych, wykształciły się siedliska łąkowe, reprezentowane przez płaty leśne w postaci łągu olszowego, względnie jesionowo-olszowego. Wzdłuż dróg występują różnogatunkowe zadrzewienia przydrożne z udziałem dębu szypułkowego, topoli, klonu pospolitego lub jawora, jesionu wyniosłego, lipy drobnolistnej. Zadrzewienia przydrożne pełnią w skali lokalnego krajobrazu znaczną funkcję ekologiczną i krajobrazową.

Na terenach użytkowanych rolniczo tj. na przeważającym obszarze opracowania, występują zbiorowiska z rzędu (zbiorowiska upraw zbożowych) i (zbiorowiska upraw okopowych), ich skład gatunkowy i stopień wykształcenia uzależnione są w dużym stopniu od stosowanych zabiegów rolniczych (środki nawozowe, środki ochrony roślin, orka itp.).

Siedliska łąkowe zachowały się fragmentarycznie w dnach obniżeniach dolinnych, głównie w rejonie przysiółka Ruda, na północ od Wichrowa, w dolinie Proсны, dolinie Prądu, gdzie podlegają silnej presji związanej z otaczającą gospodarką orną w tym pastwiskową i regulacją cieków. Są to wyłącznie antropogeniczne łąki wilgotne z rzędu *Molinietalia caeruleae* oraz łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia*. Są to zbiorowiska zdominowane przez domieszki traw i roślin motylkowych, zmeliowane, nawożone, wykorzystywane w dużym stopniu jako pastwiska. łąki wilgotne obejmują zarówno zbiorowiska ze związku *Molinion*, jak i przede wszystkim łąki wykorzystywane jako pastwiska, należące do - związku *Calthion*. Zbiorowiska szuwarowe mają niewielki udział w strukturze szaty roślinnej terenu opracowania, gdyż ich występowanie jest fragmentaryczne i silnie ograniczone do siedlisk dolinnych. Występują one w różnej formie i zbiorowiskach zwłaszcza w zasięgu doliny Proсны. Generalnie są to zbiorowiska z klasy *Phragmitetea*, obejmujące zespół trzciny pospolitej, zespół manny mielec, szuwar pałki szerokolistnej, a także małe płaty turzycowisk. Ponadto na terenie gminy występują zbiorowiska ruderalne porastające tereny przydroży, nasypów, skarpy, a także tereny bezglebowe w wyrobiskach poeksploatacyjnych, gdzie tworzą pierwsze stadium zarastania tych terenów.

Chronione oraz rzadkie gatunki roślin

W odniesieniu do roślin chronionych obowiązującym jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 roku w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014 poz. 1409) W odniesieniu do chronionych grzybów obowiązuje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014 poz. 1408). Zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie ochrony gatunkowej roślin, wymienione w Prognozie oddziaływania na środowisko gatunki roślin: kruszczyk szerokolistny objęty jest ochroną częściową. Ochroną częściową objęty jest również drabik drzewkowaty, fałdownik nastroszony, gajnik lśniący, rokietnik pospolity. Takie gatunki jak bluszcz pospolity, kruszyna pospolita, kalina koralowa i konwalia majowa nie podlegają ochronie gatunkowej.

Chronione siedliska przyrodnicze

Siedliska przyrodnicze chronione prawnie, to siedliska wymienione w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. z 2010r. Nr 77, poz. 510), będącym przełożeniem dyrektyw unijnych (tzw. Ptasiej i Siedliskowej), a zarazem wymienione w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 sierpnia 2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie (Dz. U. Z 2001 r. Nr 92 poz. 1029). Opracowanie ekofizjograficzne wskazuje występowania na obszarze gminy poniższych siedlisk przyrodniczych podlegających ochronie:

- niżowy łąg jesionowo-olszowy - Występuje w dwóch podtypach: *Fraxino-Alnetum* oraz źródliskowe lasy olszowe na niżu - siedliska zachowały się nielicznie w dolinie Proсны i jej dopływów oraz Piskary i Prądu, a w postaci olszyn źródliskowych w obrębie głębokich wcięć dolinnych i wąwozów drenowanych przez cieki;
- Acidofilne dąbrowy - stwierdzone między Wolęcinem i Karmonkami, gdzie zachowały się w wielu miejscach dorodne starodrzewia;
- Grądy środkowoeuropejskie i subkontynentalne - lasy grądowe w postaci jednoznacznie możliwej do identyfikacji stwierdzono na skarpach i zboczach doliny Proсны oraz na zboczu jej bocznego dopływu wyznaczającego zachodnią granicę gminy Radłów;
Olsy i łożowiska - Stwierdzone jedynie z Kościelisk nad Prosną, gdzie zachowały się resztki olsu porzeczkowego.

Świat zwierząt

Warunki klimatyczne oraz urozmaicone zbiorowiska roślinne zdecydowały o świecie zwierząt występującym na obszarze gminy.

- Płazy i gady

Wśród płazów siedliska wiejskie, rolne i leśne mogą zamieszkiwać licznie żaby trawne i ropuchy szare, potencjalnie również traszki grzebieniaste i zwyczajne, kumaki nizinne, rzekotki drzewne, ropuchy zielone, żaby zielone. Na terenie gminy stosunkowo niewiele jest miejsc mogących mieć duże znaczenie dla rozrodu płazów, poza zbiornikami wodnymi w dolinie Proсны i przebiegiem cieków wodnych (zwłaszcza Proсны, Piskary i Potoku Prąd).

Gady na terenie gminy są reprezentowane przez: jaszczurkę zwinkę i żyworodną, padalca, zaskrońca zwyczajnego i żmiję zygzakowatą.

- Ptaki

Rolnicze powierzchnie obszaru opracowania posiadają przeciętne walory przyrodnicze. Zdecydowanie największy udział przypada gruntom ornym, które charakteryzuje wyraźne ubóstwo awifauny lęgowej. Gatunkiem wyraźnie dominującym jest tutaj skowronek. Poza skowronkiem, na gruntach ornym, liczne są także: pliszka żółta, potrzuszcz, kuropatwa oraz przepiórka, łożówka, potrzos, cierniówka. Na późno zasiewanych polach kukurydzy łągi wyprowadza ponadto czajka i sieweczka rzeczna. W okresie zimowania na gruntach ornym występują głównie ptaki odżywiające się nasionami chwastów (mazurek, trznadel, potrzuszcz, dzwonec). W zimie pola uprawne wykorzystywane są także przez miofagi: głównie myszołowy, jastrzębie, pustułki, srokosze. W czasie przelotów wiosennych grunty orne wykorzystywane są głównie przez drobne ptaki wróblowe oraz krukowate. Dominuje wówczas wyraźnie skowronek. W okresie migracji jesiennej grunty orne są miejscem

żerowania krukowatych a także szpaków i czajek. Licznie pojawiają się również ptaki drapieżne.

Nieliczne siedliska łąkowe stanowią siedliska, wykorzystywane głównie przez ptaki wróblowe, drapieżne oraz kurowate. Typowymi gatunkami dla ugorów są drobne ptaki wróblowe zakładające gniazda w gęstej roślinności (miedzy innymi łożówka, cierniówka, świerszczak). W okresie pozalęgowym ugory wykorzystywane są głównie przez osiadłe łuszczyki, trznadłe, mazurki, odżywiające się nasionami traw i chwastów. W czasie przelotów spotyka się tu także migrujące drozdy. Zadrzewienia występujące na terenie opracowania stanowią potencjalne siedlisko występowania pospolitych ptaków leśnych oraz gatunków skraju lasów. Będą to przede wszystkim drobne ptaki wróblowe zakładające gniazda na drzewach i krzewach lub na ziemi, ale w otoczeniu roślinności drzewiastej. Zadrzewienia śródpolne to również potencjalne siedliska dzięciołów niewymagających zwartych zadrzewień, ptaków drapieżnych terenów otwartych oraz kurowatych.

Tereny zabudowane z ogrodami, sadami przydomowymi, niską roślinnością trawiastą oraz zróżnicowanym drzewostanem stanowią siedlisko dla ptaków wróblowych (np. kopciuszek, muchołówka szara oraz gołębie domowe, jerzyki, kawki, bociany białe oraz synantropijne gatunki sów. Na obszarze opracowania z uwagi na mały udział terenów pod wodami oraz bardzo wąskie doliny cieków wodnych nie występują typowe zgrupowanie gatunków wodnych i wodnoblotnych. Udział tych gatunków jest z pewnością najbardziej widoczny w przypadku rzeki Proсны, oraz siedlisk jej towarzyszących - zadrzewienia łąkowe, fragmenty łąk, niewielkie płyty szuwarów oraz inne tereny podmokłe lub wilgotne, stanowiące ważną ostoję awifauny o znaczeniu lokalnym.

- Ssaki w tym nietoperze

Zgonie z opracowaniem ekofizjograficznym obszary o charakterze rolno-wiejskim zasiedlają prawdopodobnie typowe dla nich gatunki gryzoni (mysz domowa, mysz polna, nornica ruda, nornik zwyczajny), owadożernych Gez zachodni/wschodni, kret europejski) i drapieżnych (kuna domowa, łasica itd.), ryjówki, rzęsorki, myszy i nornik. Tereny zalesione są reprezentowane przez nieco liczniejszą grupę ssaków w tym dużych np. dzik, sarna, jeleń. Część drobnych ssaków przystosowała się do środowiska zantropogenizowanego. Dla gatunków leśnych szczególnie ważnym jest zalesiony obszar rozciągający się na południe od Radłowa, którego znaczenie wzrasta jako korytarza ekologicznego łączącego większe tereny leśne.

Obszar gminy jest potencjalnie zasiedlony przez grupę gatunków nietoperzy siedlisk antropogenicznych i mozaikowych (rolno-leśnych), takich jak: borowiec wielki, karlik malutki, drobny i większy, mroczek późny i nocek rudy, gacek brunatny i szary. Duże kompleksy leśne, takie jak wokół Radłowa i na zachód od Ligoty Oleskiej, mogą zamieszkiwać nietoperze typowo leśne jak np.: nocek, nocek Bechsteina, nocek Brandta, nocek wąsatak, mopek, nocek duży. Stabilność lokalnej populacji nietoperzy zapewniają w głównej mierze lasy, których skraje stanowią najbogatsze żerowiska, a dziuplaste drzewa zapewniają kryjówki. Szczególnie istotny jest fakt obecności korytarza ekologicznego wzdłuż rzeki Prąd, którym prawdopodobnie odbywają się dobowe przeloty nietoperzy oraz być może sezonowe migracje.

4.10 Krajobraz

Na kształt krajobrazu obszaru opracowania składają się ukształtowanie oraz pokrycie terenu w tym wytworzone na skutek działalności człowieka. Rzeźba terenu z charakterystycznymi wzniesieniami i wyraźnymi dolinami wzdłuż cieków wodnych, w tym malowniczą doliną rzeki Proсны jest urozmaicona. W krajobrazie dominują pola uprawne z grupami zieleni śródpolnej, w części południowej zaznacza się obecność terenów leśnych o znacznej powierzchni. Na terenie gminy dotychczas nie ustanowiono żadnych form ochrony ze względu na walory krajobrazowe, chociaż w jej obrębie znajdują się obszary kwalifikujące się do takiej ochrony.

Istniejąca sieć osadnicza jest wkomponowana w lokalny krajobraz, z miejscowościami o historycznie ukształtowanych układach urbanistycznych, z często występującymi fragmentami założeń alejowych przebiegającymi wzdłuż dróg.

4.11 Klimat akustyczny i emisja niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego

W obrębie analizowanego terenu nie występują źródła hałasu mające istotny wpływ

na klimat akustyczny. Uciążliwość istniejących dróg w zakresie emisji hałasu jest niewielka ze względu na stosunkowo niewielkie ich obciążenie ruchem. Na analizowanym terenie poziom hałasu komunikacyjnego nie stanowi, z punktu widzenia mieszkańców, istotnego źródła hałasu. Jedynie wartości chwilowe hałasu, związane z przejazdem samochodów ciężarowych lub większej liczby samochodów osobowych mogą wpływać na chwilowy klimat akustyczny i stanowić dominujące źródło hałasu. Dodatkowym czynnikiem lokalnej uciążliwości są zakłady produkcyjne i usługowe, zwłaszcza zakłady obróbki drewna, jednakże nie jest znana ich faktyczna, potwierdzona pomiarami, uciążliwość. Właściwe funkcjonowanie tych obiektów sprowadza się do zachowania standardów akustycznych określonych w przepisach szczególnych.

Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku reguluje Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Dopuszczalne równoważne poziomy dźwięku A w decybelach (dB), dla emisji pochodzącej z dróg lub linii kolejowych, oraz pozostałych obiektów i działalności będących źródłem hałasu dla różnych rodzajów terenu występujących na terenie gminy winny być zgodne z obowiązującymi przepisami.

Ponadto linia elektroenergetyczna wysokiego napięcia 400 kV generuje jednostajny, ciągły hałas, który potocznie można określić jako „buczenie” przebiega w północnej części gminy terenami rolniczymi, z dala od terenów zamieszkałych, przez co zagrożenie tym źródłem hałasu należy traktować jako pomijalne,

Linia elektroenergetyczna wysokich napięć 400 kV jest także najistotniejszym źródłem emisji niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego na obszarze gminy. Źródłem pola elektromagnetycznego są również linie średnich napięć oraz stacje transformatorowe, jednak ich oddziaływanie na środowisko w zakresie promieniowania niejonizującego jest dużo niższe i praktycznie pomijalne. W miejscowości Kolonia Biskupska zlokalizowana jest stacja bazowa telefonii komórkowej, która stanowi również źródło pola elektromagnetycznego. Narażenie na oddziaływanie pola elektromagnetycznego ma miejsce podczas eksploatacji urządzeń wytwarzających energię elektromagnetyczną i może ono występować w każdym miejscu. Na terenie gminy nie występują stacje energetyczne czy też źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego w postaci obiektów radiokomunikacyjnych, w tym: stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, obiektów radiolokacyjnych.

4.12 Zabytki

Krajobraz kulturowy tworzą liczne zabytki architektury i budownictwa wpisane do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, występujące w obrębie zabudowy wiejskiej poszczególnych miejscowości.

Dobra kultury wpisane do rejestru zabytków obejmują:

- Kościół Św. Mateusza w Sternalicach, wraz z pozostałościami cmentarza przykościelnego,
- Barokowy pałac z parkiem w Biskupicach,
- Kościół św. Jacka w Biskupicach, wraz z pozostałościami cmentarza przykościelnego,
- Kościół św. Jadwigi wraz z cmentarzem.

Tereny zespołów i obiektów dziedzictwa kulturowego wpisane do gminnej ewidencji zabytków, w poszczególnych miejscowościach:

- Biskupice: układ przestrzenny miejscowości, otoczenie kościoła św. Jadwigi, otoczenie kościoła św. Jacka, ochrona zespołu pofolwarcznego,
- Stare Kamionki: układ przestrzenny miejscowości, zespół folwarczny, dawna aleja spacerowa z dworu na Górę Karmońską,
- Kamionki Nowe: pozostałość zespołu pofolwarcznego,
- Kościeliska: układ przestrzenny miejscowości, zespół kościoła Narodzenia NMP, zespół pofolwarczny,
- Sternalice: układ przestrzenny miejscowości, zespół podworski i pofolwarczny, cmentarz grzebalny,
- Psurów: układ przestrzenny miejscowości, zespół podworski,
- Radłów: układ przestrzenny miejscowości, cmentarz grzebalny.

Ponadto występują liczne stanowiska archeologiczne o różnicowanej wartości poznawczej rozmieszczone na terenie całej gminy.

5. CHARAKTERYSTYKA ISTNIEJĄCYCH NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA

ŚRODOWISKO

W granicach gminy do istniejących negatywnych oddziaływań na środowisko należy zaliczyć występowanie:

- 1) przekroczenie poziomów zanieczyszczeń niektórych cieków naturalnych oraz spowodowanych:
 - a) występowaniem nieszczelnych szamb (oddziaływania długoterminowe, stałe, lokalne, zauważalne),
 - b) niekontrolowanym odprowadzaniem nieoczyszczonych ścieków do gruntu i do cieków wodnych (oddziaływania chwilowe, miejscowe, zauważalne),
 - c) działalnością rolniczą i produkcyjną (oddziaływania chwilowe, miejscowe, zauważalne);
- 2) ponadnormatywnego zanieczyszczenia powietrza spowodowanego:
 - a) ruchem komunikacyjnym, w tym ruchem tranzytowym (możliwość występowania chwilowo i miejscowo ponadnormatywnej emisji tlenu azotu, niemetanowych lotnych związków organicznych, tlenu węgla oraz pyłów; oddziaływanie nieznaczne, bezpośrednie),
 - b) spalaniem w kotłowniach i paleniskach indywidualnych oraz kotłowniach lokalnych: węgla i paliw niskiej jakości w celach grzewczych a także różnego rodzaju odpadów (możliwość występowania okresowo i lokalnie przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń wskutek tzw. emisji niskiej: tlenu i dwutlenku węgla, pyłów, dwutlenku siarki, kadmu, ołowiu, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych, niemetanowych lotnych związków organicznych oraz dioksyn i furanów; oddziaływanie zauważalne, bezpośrednie),
 - c) funkcjonowaniem zakładów produkcyjnych i rzemieślniczych – dotyczy przypadków nie przestrzegania przepisów z zakresu ochrony środowiska i reżimów technologicznych, stosowania opału niskiej jakości lub przestarzałych systemów grzewczych, spalania odpadów - (notowane są okresowo i miejscowo przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń; oddziaływanie zauważalne, bezpośrednie);
- 3) terenów o ponadnormatywnym hałasie, spowodowanym:
 - a) ruchem pojazdów samochodowych (chwilowo lub okresowo i miejscowo notowane są przekroczenia progowych poziomów hałasu wzdłuż dróg o występującym ruchu tranzytowym, w tym pojazdów ciężkich, szczególnie przy złym stanie nawierzchni drogi; oddziaływanie zauważalne, bezpośrednie),
 - c) prowadzeniem działalności produkcyjnej i wydobywczej lub rolniczej (chwilowo i miejscowo; oddziaływanie nieznaczne, bezpośrednie);
- 4) obszarów o ponadnormatywnym promieniowaniu elektromagnetycznym, spowodowanym liniami elektroenergetycznymi i telefonią komórkową (oddziaływanie długoterminowe, stałe, miejscowe, nieznaczne, bezpośrednie).

Na obszarze gminy nie ustalono obszarów ograniczonego użytkowania, brak jest też:

- a) zakładów o zwiększonym lub dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej,
- b) instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska,
- c) terenów naturalnych zagrożeń geologicznych i terenów zagrożonych osuwaniem się mas ziemnych.

Wśród analizowanych terenów objętych projektowanym planem nie występują obszary położone w granicach obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, podmokłych, w tym z występowaniem miejscowo gleb pochodzenia organicznego. Przeprowadzona analiza wykazała, że ze względu na występujące uwarunkowania hydrogeologiczne poszczególnych obszarów, położenie w stosunku do cieków wodnych, ich przekształcenie nie wpłynie negatywnie na funkcjonowanie środowiska.

Pozostałe istniejące negatywne oddziaływania na środowisko.

Degradacja powierzchni ziemi na terenie gminy powodowana jest zarówno przez czynniki naturalne (wiatr, woda), jak również i czynniki antropogeniczne, w szczególności:

- przekształcanie powierzchni ziemi i krajobrazu lokalnego w wyniku powierzchniowej

eksploatacji złóż surowców mineralnych, niwelacji terenu w związku z posadowieniem obiektów kubaturowych (budowlanych), realizacji zbiorników wodnych oraz elementów infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,

- zmiany stosunków wodnych (melioracje, leje depresji),
- zanieczyszczenie gleb
- zmiany sposobu użytkowania gruntów rolnych i leśnych w wyniku przekazywania ich na cele nie związane z gospodarką rolną,
- nieuporządkowana gospodarka ściekowa, umożliwiająca gromadzenie na większości obszaru gminy ścieków w lokalnych zbiornikach bezodpływowych – szambach.

5.1 Budowa geologiczna

Według geologicznego podziału Polski omawiany teren złoża stanowi fragment Wyżyny Śląsko - Krakowskiej stanowiącej strukturę monoklinalną o rozciągłości SENW z zapadaniem warstw na NE pod niewielkim kątem. Budują ją utwory mezozoiczne zalegające niezgodnie na podłożu paleozoicznym i przykryte osadami czwartorzędowymi. Na wysokości terenu złoża najmłodszymi utworami mezozoiku są utwory jury dolnej, w postaci piasków i piaskowców, ilów i iłupków, których strop zalega na rzędnej 210-220 m n.p.m. czyli na głębokości ok. 30-40 m p.p.t. Miąższość jury dolnej sięga znacznych wartości ponad 100 m. Na utworach jury dolnej zalegają osady czwartorzędowe, plejstocenu. Ich miąższość na wysokości terenu badań wynosi ok. 30-40 m [3] i stanowią je idąc od spągu:

- gliny zwałowe zlodowacenia południowopolskiego zalegające bezpośrednio na starszym - mezozoicznym podłożu,
- piaski i żwiry sedymentacji wodnolodowcowej,
- gliny zwałowe miejscami na piaskach stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego,
- piaski i żwiry wodnolodowcowe stadiału Warty zlodowacenia środkowopolskiego,
- piaski eoliczne na wydmach.

W rejonie dokumentowanego złoża w terenie zaznaczają się bardzo łagodne, faliste wzniesienia, które opisane zostały na mapie geologicznej [3] jako wydmy. Tworzenie się większych wydm w dolinach rzek Polski środkowej datuje się na okres ostatniego zlodowacenia północnopolskiego lub na okres holocenu.

Wierceniami wykonanymi w celu udokumentowania złoża piasków „Anna Olesno” rozpoznano kompleks:

- piaszczystych osadów eolicznych na łagodnych szczytach wzniesień ze stwierdzoną miąższością piasków na poziomie ok. 1,0-1,5 m (dobrze wysortowane, żółte piaski),
- piaszczystych osadów wodnolodowcowych sięgających głębokości 15,0 m (różnoziarniste piaski ciemno żółte i jasno brązowe).

Litologicznie zatem serię złożową stanowią: piaski drobnoziarniste i piaski średnioziarniste z domieszką drobnego żwiru. Na stropie serii złożowej przeważnie występuje bardzo cienka warstwa humusowo-piaszczysta (0,2-0,3 m, rzadziej 0,5 m) z fragmentami korzeni roślin i widoczną strefą wmycia związków żelaza w stropową warstwę piasków (ruda barwa piasków w stropie).

5.2 Warunki hydrogeologiczne

Rejon inwestycji (złoża „Anna Olesno”) położony jest w obszarze, gdzie wody podziemne występują w utworach: czwartorzędowych oraz jury dolnej. Pierwszym od powierzchni poziomem wodonośnym jest poziom czwartorzędowy. Jest to w tym rejonie użytkowy poziom wodonośny związany z piaskami doliny kopalnej Olesno-Kluczbork (rzeki Stobrawy). W części regionu poziom ten stanowi podstawę zaopatrzenia ludności w wodę. Odpływ podziemny nawiązuje do układu sieci hydrograficznej. Zwierciadło wody ma generalnie charakter swobodny i zalega na rzędnej ok. 245 m n.p.m., czyli na głębokości ok. 5-7 m. Bezpośrednio teren złoża znajduje się poza obszarem doliny, a zwierciadło wody występuje tu na głębokości ok. 13,4 m, czyli na rzędnej 235,0 m n.p.m. Zachodnia część struktury kopalnej Olesno-Kluczbork została wydzielona na Mapie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych jako zbiornik nr 324 Dolina kopalna Kluczbork, przy czym teren inwestycji znajduje się poza granicami zbiornika.

Wody poziomu jury dolnej występują wśród piasków i słabozwięzłych piaskowców warstw łysieckich oraz w piaskach i żwirach warstw olewińskich. Posiada ono zwierciadło napięte i występuje na głębokości poniżej 30-40 m p.p.t., które stabilizuje się na poziomie do

kilkunastu metrów p.p.t. Dla omawianej inwestycji nie mają one znaczenia ze względu na głębokość zalegania, a także warstwę izolującą glin i ilów. Planowana inwestycja nie będzie miała wpływu na wody podziemne zarówno jurajskiego jak i czwartorzędowego poziomu wodonośnego.

5.3 Wody powierzchniowe

Sieć hydrograficzna w analizowanym terenie jest bogato rozwinięta i położona w dorzeczu rzeki Odry. Przez obszar zachodniej części pola B oraz północnej część pola A po "szczytach" łagodnych pagórków przebiega dział wodny oddzielający zlewnię rzeki Stobrawy (od zachodu) i rzeki Liswarty (od wschodu). Najbliższej przepływające cieką to:

- Wilcza Woda mająca swój początek w rejonie drogi wojewódzkiej i odprowadzająca wody na zachód do rzeki Stobrawy, do której uchodzi w rejonie wsi Stara Chudoba i Ciarski Młyn,
- Kuczobski Potok płynący na wschód poniżej drogi prowadzącej do Kolonii Biskupskiej, uchodzący do rzeki Prąd (w rejonie wsi Kucoby), a następnie po połączeniu z Łomnicą do Liswarty.

Bezpośrednio zarówno w obrębie granic złoża, jak i obszaru oraz terenu górniczego brak jest wód powierzchniowych tak stojących, jak płynących. Odległość granic złoża (inwestycji) do najbliższych cieków powierzchniowych to ok. 700 m od strony zachodniej i ok. 800 m od cieków od strony północnej i wschodniej. W związku z tym nie przewiduje się zagrożenia dla tego elementu środowiska. Specyfika eksploatacji prowadzonej na terenie obu pól eksploatacyjnych, bez wykonywania jakichkolwiek prac odwodnieniowych (czyli zmierzających do obniżenia naturalnego położenia zwierciadła wody), nie spowoduje wytworzenia np. leja depresji, który mógłby zaburzyć naturalny model przepływu wód powierzchniowych oraz spowodować przesuszenie terenu. Na analizowanym terenie nie występują także zagrożenia powodziowe, czy podtopienia.

5.4 Klimat

Klimat rejonu Olesna i Radłowa odpowiada cechom określonym dla dzielnicy częstochowsko – kieleckiej wg podziału rolniczo – klimatycznego Polski R. Gumińskiego (1948). Według regionalizacji klimatycznej W. Wiszniewskiego i W. Chelchowskiego (1987) rejon Olesna należy do regionu Wyżyny Krakowsko – Częstochowskiej.

Klimat w rejonie inwestycji określają następujące cechy:

- średnia temperatura stycznia -2,6oC,
- średnia temperatura lipca nie przekracza 18oC,
- liczba dni mroźnych 37, a dni z przymrozkami 70,
- liczba dni gorących 35,
- liczba dni pochmurnych 118,
- średni czas zalegania pokrywy śnieżnej 57 dni,
- średnia opadów rocznych nie przekracza 520 mm,
- przewaga wiatrów słabych (153 dni) i bardzo słabych (118 dni) wiejących głównie z zachodu,
- okres wegetacyjny z reguły 220 dni (początek 31 marca, koniec 5 listopada).

Na całym omawianym obszarze występuje topoklimat leśny, którego główną cechą jest łagodzący wpływ na warunki mikroklimatyczne – obniżenie temperatury, zwiększeniem wilgotności, zmniejszeniem prędkości wiatru.

Wyrąb drzewostanu przy realizacji inwestycji w początkowym okresie niesie za sobą możliwość zmian niektórych cech klimatycznych najbliższego otoczenia (np. lokalne kierunki wiatru, wilgotność). Jednakże położenie złoża wewnątrz obszaru leśnego, a także zakładany krótki okres eksploatacji w znacznym stopniu zminimalizuje ten wpływ.

5.5. Warunki glebowe

W obrębie obszaru planowanej inwestycji występują słabe jakościowo gleby wykształcone na podłożu piaszczystym. W partiach położonych nieco wyżej, czyli w obrębie wydmy, gdzie skałą macierzystą gleby są piaski lekkie występują głównie gleby bielcowe kwaśne lub gleby rdzawe bielcowe, wytworzonych na czwartorzędowych piaskach pochodzenia eolicznego. Na obrzeżach złoża, tj. u podstawy wydmy znajdują się gleby bielcowe właściwe (Bw) oraz mogą pojawiać się miejscami gleby brunatne kwaśne. Możliwość pojawienia się gleb brunatnych wynika z pojawienia się w skale macierzystej piasków lekko gliniastych

pochodzenia wodnolodowcowego. Większa ilość części spławialnych zwiększa ilość wody w glebie i tym samym umożliwia pojawienie się w tych miejscach zbiorowisk roślinnych z większym udziałem gatunków liściastych. W obrębie analizowanego obszaru górna część profilu glebowego uległa przekształceniu na skutek prowadzenia intensywnej gospodarki leśnej. Na dużej części terenu objętego planowaną inwestycją poziom genetyczny A0 stanowi prawie wyłącznie luźny humus w typie mor o bardzo małej miąższości (kilku centymetrów). Nie występuje tu rolnicza przestrzeń produkcyjna. Tereny użytkowane są jako las przez Lasy Państwowe i w ewidencji gruntów oznaczone są jako Ls.

5.6 Ukształtowanie terenu i opis krajobrazu

Teren planowanej inwestycji, czyli eksploatacji piasku to obszar bardzo łagodnych pagórków (oznaczonych na mapie geologicznej Polski jako wydmy) występujących w obrębie kompleksu leśnego zlokalizowanego w Nadleśnictwie Olesno.

Rzędne bezwzględne terenu złoże „Anna Olesno”:

- w obrębie pola A:
 - u podstawy wahają się w granicach 246 m n.p.m. w części wschodniej oraz 249 m n.p.m. w części północnej obszaru,
 - na szczytach wahają się w granicach 250,9 m n.p.m. w części zachodniej do 251,3 m n.p.m. w części wschodniej,
- w obrębie pola B:
 - u podstawy wahają się w granicach 249 m n.p.m. w części zachodniej oraz 246 m n.p.m. w części wschodniej obszaru,
 - na szczytach wahają się w granicach 250,9 m n.p.m. w części zachodniej do 250 m n.p.m. w części wschodniej.

Najwyższe względne wysokości wydmy to 5,0 m w części wschodniej pola A. Pagórki mają postać mocno zabliźnionych wzgórz wydmowych bez cech charakterystycznych dla tej formy morfologicznej. Na analizowanym terenie nie stwierdzono występowania zjawisk osuwiskowych ani występowania terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi. Krajobraz w promieniu 1 km na południe i ponad 1 km na północ to obszar leśny poprzecinany duktami i drogami i leśnymi oddziałowymi, a także dwoma drogami o nawierzchni bitumicznej: jedną prowadzącą na północ oraz drugą na północny-wschód.

5.7 Środowisko przyrodnicze

Rejon, gdzie zlokalizowane jest złoże to obszar leśny. Najprawdopodobniej lasy występują tutaj przez cały okres użytkowania tego terenu przez człowieka. Początkowo wykorzystywane w sposób nieuporządkowany później zostały przekształcone w lasy gospodarcze wycinane i sadzone zgodnie z obowiązującą w danym okresie dostępną wiedzą leśną. Teren ten zaznaczony jest jako las na mapach z przełomu XVIII i XIX w. (Special Karte von Südproussen wydanej w 1803 r.). Teren objęty planowanym wydobyciem obecnie jest porośnięty lasem sadzonym w większości już po II wojnie światowej. Niewielka część drzewostanu np.: oddział 161c sadzony był jeszcze przez leśników niemieckich. Na całym omawianym terenie w drzewostanie sosna stanowi 100 % udziału, a inne gatunki pojawiają się jako pojedyncze egzemplarze rosnące w miejscach charakterystycznych (np. w sąsiedztwie skrzyżowań dróg leśnych). Jest to las gospodarczy zarządzany przez Lasy Państwowe Nadleśnictwo Olesno. Inwestycja obejmie fragmenty oddziałów leśnych: 164, 163, 162, 161, 195, 194. Ze względu na prowadzoną gospodarkę leśną oraz różnice w siedlisku oddziały podzielone zostały na pododdziały. Siedlisko obszaru objętego planowaną eksploatacją w Planie urządzenia lasu określone zostało jako bór świeży (BSW) oraz bór mieszany świeży (BMSW). Jest to środowisko typowe dla lasu sosnowego i tak jest wykorzystywane. Całość terenu jest porośnięta jednolitym borem sosnowym, sosna zwyczajna, z bardzo niewielką domieszką innych gatunków wprowadzanych przez leśników w trakcie nasadzeń bądź pojawiających się z naturalnego wsiewu. Na obszarze przeznaczonym pod eksploatację można spotkać również takie gatunki jak: brzoza brodawkowa, modrzew europejski, świerk pospolity, jarząb pospolity, czeremcha zwyczajna. Na terenie objętym planowaną eksploatacją wiek lasu jest różny w poszczególnych oddziałach i pododdziałach od lasu najstarszego blisko stuletniego (oddział 194a) do 7 letniego lasu (oddział 194j). Większość obszaru porośnięta jest lasem w wieku 50 – 65 lat. Las na omawianej wydmie nie posiada praktycznie piętra podszytu (brak krzewów i podrostów drzew). Można spotkać pojedyncze krzewy i drzewa wysokości do 1,5 m z takich

gatunków jak: brzoza brodawkowa, świerk pospolity, jarząb pospolity, czeremcha zwyczajna, jałowiec pospolity. Runo leśne jest ubogie i składa się głównie z borówki czarnej i borówki brusznicy oraz mszaków: gajnik lśniący, widłoząb falistolistny. Z innych roślin spotyka się także: jastrzębiec kosmaczek, jastrzębiec leśny, pszeniec zwyczajny, pomocnik baldaszkowy, izgrzyca przyziemna, kosmatka owłosiona, wrzos pospolity, siódmaczek leśny. W młodszych drzewostanach praktycznie brak runa.

Na terenie udokumentowanego złoża oraz projektowanym obszarze górniczym nie stwierdzono występowania gatunków chronionych roślin, grzybów, czy porostów.

Przyjmuje się konieczność utworzenia filarów ochronnych, ustanawianych w złożu, dla zabezpieczenia obiektów na powierzchni terenu przed nadmiernymi skutkami wybierania złoża. Przeznaczenie przez radę gminy złoża do eksploatacji winno odbywać się z poszanowaniem zasad bezpieczeństwa, racjonalnego gospodarowania złożem i zrównoważonego rozwoju poprzez określenie obiektów i obszarów narażonych na skutki planowanej eksploatacji. Obiekty i obszary, których istnienie i lokalizację uwzględnia się przy ustanawianiu filarów, to m.in. budynki, tereny rolnicze nie będące własnością przedsiębiorcy górniczego, ciek, **lasy**, drogi linie i tereny kolejowe, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, sieci infrastruktury technicznej (np. gazowej). Wobec powyższego podejmując decyzję o przeznaczeniu obszaru pod eksploatację odkrywkową, wskazano obszary wokół złoża, obszary lasów, jako potencjalnie zagrożonych i wymagających w związku z tym ustanowienia filarów ochronnych. Las Stobrowsko-Turawski, oczywiście poza obszarem poddawany eksploatacji, wskazuje się w studium jako wymagający ustanowienia filarów ochronnych.

5.8 Charakterystyka fauny obszaru

Fauna leśna w rejonie planowanej inwestycji jest typową fauną lasów iglastych w Polsce. Zwierzyna gruba reprezentowana jest przez jelenie, sarny i dziki (stwierdzone tropy). Na terenie można spotkać także lisy, zające, borsuki, kuny. Ze względu na charakter lasu – otwarty drzewostan bez podszytu zwierzęta te traktują opisywany teren jako miejsce żerowania bądź drogę wędrówki w kierunku żerowisk, a nie miejsce rozrodu czy stałego pobytu. Ze względu na porę roku (druga połowa września) w trakcie wizji lokalnej lęgi poszczególnych gatunków ptaków zostały już zakończone, dlatego wykrywalność ptaków w terenie była bardzo niska. Opierając się na charakterze siedliska, znajomości składu awifauny w tym rejonie oraz zaobserwowanych gatunkach w trakcie obecności na tym terenie należy przypuszczać, że lęgi w tym rejonie mogą wyprowadzać takie gatunki jak:

- świergotek leśny,
- lerka,
- piecuszek,
- pierwiosnek,
- sosnówka,
- czubatka,
- kukułka,
- sójka,
- grzywacz,
- rudzik,
- zięba,
- dzięcioł duży.

Większość ptaków związana jest ze starszym drzewostanem. Myrmekofauna jest reprezentowana przez gatunki związane z lasami. Na całym terenie stwierdzono kilka kopców rudych mrówek leśnych z podrodzaju mrówka właściwa (*Formica* s. str.). Kopce posiadały wysokość dochodzącą do 30 cm. Ze względu na wiek drzewostanów, monokulturę, brak posuszu, brak martwych drzew powoduje, że świat owadów jest stosunkowo ubogi. Najwięcej cennych przyrodniczo i najrzadszych owadów występuje w grupie owadów saproksylicznych, jednak przy tak prowadzonej gospodarce leśnej ich występowanie jest mocno ograniczone i w rejonie terenu przeznaczanego pod eksploatację tych owadów występuje bardzo niewiele i są to gatunki pospolite. Gatunki owadów występujące w tego typu lasach to gatunki uznane przez leśników za szkodniki drzewostanu np: strzygonia choinówka, poproch cetyniak, siwiotek borowiec, barczatka sosnówka, osnują gwiaździsta, gatunki owadów z rodziny borecznikowatych. Można tu spotkać także owady drapieżne z rodziny biegaczowatych czy biedronkowatych. Występują również owady

z innych rodzin np: pszczołowate np.: trzmiel ziemny, motyle np.: rusałka kratkowiec.

Na analizowanym terenie nie stwierdzono ani podczas wizji ani w zapisach Planu urzędzenia lasu żadnych gatunków chronionych roślin ani rzadkich gatunków zwierząt.

Charakterystyka:

- duże zwarte kompleksy leśne obejmujące całą południową część gminy z lokalnym korytarzem ekologicznym rzeki Prąd,
- dolina rzeki Proсны z podmokłym, głębokim dnem dolinnym i zadrzewionymi, zalesionymi skarpami oraz strefą źródłową obejmującą duży kompleks leśny położony na zachód od Ligoty Oleskiej, stanowiąca korytarz ekologiczny rangi ponadlokalnej,
- kompleks lasów i wilgotnych łąk w dorzeczu potoku Piskara, tworzący lokalny węzeł ekologiczny i zapewniający powiązania przyrodnicze z położoną po wschodniej stronie gminy doliną Liswarty,
- obszar dolinny przy północno – zachodniej granicy gminy o urozmaiconej rzeźbie terenu porośnięty w części rzadkimi zbiorowiskami leśnymi, o szczególnych walorach krajobrazowych,
- › łąki wzdłuż mniejszych cieków wodnych, rowów otwartych, stanowiące powiązania lokalnych ekosystemów, umożliwiające migrację zwierząt i roślin.

Zachowania wymagają pasy i enklawy zieleni wysokiej występujące w obrębie terenów otwartych i osadniczych – zieleń śródpolna i przydrożna, spełniająca ważne funkcje przyrodnicze w tym klimatyczną, przeciwoerozyjną i wiatrochronną.

Analizowany obszar położony jest w zasięgu występowania korytarza ekologicznego GKPdC-14 „Wieruszów”, wyznaczonego w 2005 r. przez Polską Akademię Nauk – Zakład Badania Ssaków w Białowieży na zlecenie Ministerstwa Środowiska oraz korytarza ekologicznego GKPdC-14 „Stawy Milickie – Bory Stobrawskie”, wyznaczonego przez Zakład Badania Ssaków w Białowieży we współpracy z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot w 2011r.

5.9 Obszary chronione na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz korytarze ekologiczne

Planowane przedsięwzięcie zlokalizowano poza terenami obszarów cennych zbiorowisk roślinnych, siedlisk zwierząt i ptaków, czy form ochrony przyrody ustanowionych na podstawie ustawy. W odległości do 20 km od przedsięwzięcia występują następujące tereny chronione.

W odległości do 20 km od przedsięwzięcia występują następujące tereny chronione:

- Parki Krajobrazowe:
 - Lasy nad górną Listwartą wraz z otuliną 15,5
 - Załęczański Park Krajobrazowy wraz z otuliną 18,3
- Użytki ekologiczne Odległość [km]
 - Lęgowisko 2,5
 - Ostoja I 4,7
 - Tarzanisko 3,7
 - Torfowisko 6,2
 - Stawek 9,3
 - Suchy Staw 10,3
 - Krzyżówka 9,2
- Natura 2000 Specjalne Obszary Ochrony Odległość [km]
 - Szumirad PLH160020 14,9
 - Łęgi w lasach nad Liswartą (kod PLH2400257) 17,7
 - Łąki w okolicach Kluczborka nad Stobrawą (kod PLH160013) 17,9,
- Rezerваты przyrody Smolnik i Kamieniec do 20 km.

Na analizowanym terenie występuje korytarz ekologiczny dla ssaków drapieżnych, kopytnych i ptaków GKPdC-14 Stawy Milickie - Bory Stobrawskie. Jest to fragment głównego korytarza południowego łączącego bory dolnośląskie i Stawy Milickie (położone na zachodzie kraju) z obszarami na wschodzie Polski, takimi jak dolina Nidy, Góry Świętokrzyskie i dalej Karpaty. Korytarz ekologiczny tworzą tu rozległe lasy w dolinie Stobraw – ich północna część rozciągająca się na północ od Olesna. Z uwagi na położenie analizowanego terenu w południowej części korytarza, nieopodal granic z gminą Olesno zwierzęta mają pełną możliwość przemieszczania się po terenach rozprzestrzeniających się

w kierunku północnym.

5.10 Opis istniejących w sąsiedztwie lub w bezpośrednim zasięgu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia zabytków chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Na analizowanym terenie oraz w zasięgu jego oddziaływania nie występują zabytki ani obiekty o wartościach kulturowych chronionych na podstawie przepisów o ochronie zabytków i opiece nad nimi.

5.11 Informacja na temat powiązań z innymi przedsięwzięciami

W kierunku południowym od złoża „Anna Olesno” zostało udokumentowane złożo piasków „Maria Olesno” na powierzchni ok. 37 ha z zasobami porównywalnymi z zasobami omawianego złoża. Zasoby złoża „Maria Olesno” również przeznaczone mają być dla zaopatrzenia inwestycji drogowej. Jednakże zapotrzebowanie inwestycji nie jest tak duże, aby eksploatacja obu złóż była uzasadniona ekonomicznie. Stąd eksploatacja tych złóż nie nastąpi w jednym czasie. Eksploatacja złoża „Anna Olesno” miała być ściśle powiązana z budową odcinka drogi ekspresowej S11, a szczegółowiej z jej fragmentem tj. północną obwodnicą miasta Olesno, która przebiegać będzie równoleżnikowo w odległości ok. 2 km na południe. W kierunku tej inwestycji w uzgodnieniu z Nadleśnictwem Olesno zostały wyznaczone drogi transportu surowca. Transport kopaliny (piasku) odbywać się w kierunku południowym, całkowicie przez obszar leśny. W celu lepszego i bezpieczniejszego transportu zostaną w tym celu wybudowane drogi utwardzone tłuczniem kamiennym lub płytami betonowymi. Połączenie tych dwóch inwestycji jest korzystne dla środowiska, gdyż jest:

- ograniczony jest do minimum transport surowca do miejsca przeznaczenia,
- ograniczona uciążliwość poprzez transport tylko drogami leśnymi,
- gwarancja wykorzystania zasobów złoża zgodnie z zasadami racjonalnej gospodarki zasobami,
- krótki okres eksploatacji (planowane wydobycie w okresie ok. 1-1,5 roku) ograniczający uciążliwość dla środowiska,
- polepszenie jakości podłoża poprzez rekultywację,
- szybkie zwrócenie terenu do produkcji leśnej.

Z uwagi na trwające już prace budowlane związane z budową jw. nie wyklucza się eksploatacji złoża również do innych celów.

6. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCYCH PROBLEMÓW OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU, W TYM OBSZARÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE USTAWY O OCHRONIE PRZYRODY

Środowisko przyrodnicze na obszarze gminy uległo stosunkowo niewielkim przekształceniom. Dominują w nim elementy o charakterze naturalnym – lasy oraz tereny przekształcone w kierunku rolnym nie wywołujące uciążliwych i nieodwracalnych skutków. Obszary leśne i rolne zajmują ponad 90% powierzchni gminy.

Teren gminy cechuje się dobrym stanem środowiska, w tym należy wyróżnić:

- a) stosunkowo duże zróżnicowanie środowiska biologicznego,
- b) generalnie brak występowania zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt, roślin,
- c) dobre warunki klimatyczne,
- d) stosunkowo dobre wskaźniki jakości powietrza,
- e) generalnie niski poziom hałasu.

Teren gminy nie wyróżnia się ze względu na istniejące zasoby naturalne, krajobraz, stan powierzchni ziemi.

Środowisko przyrodnicze wykazuje też stosunkowo duże zdolności do regeneracji. Sprzyja temu przede wszystkim duża lesistość i dobre warunki klimatyczne.

Najbardziej narażone na degradację są tereny silnie zurbanizowane, nieskanalizowane, z występującą tzw. niską emisją oraz tereny położone wzdłuż dróg komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu.

Projektowane ustalenia planu będą służyć ochronie tych terenów.

Do pozostałych terenów cennych przyrodniczo, wymagających ochrony i wprowadzenia odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych gminy (studium, planach miejscowych) należy zaliczyć:

- a) doliny rzek i cieków wodnych z towarzyszącymi łąkami i pastwiskami, terenów podmokłych lub zagrożonych powodzią i podtopieniami, stanowiących korytarze ekologiczne,
- b) tereny leśne,
- c) istniejące zadrzewienia śródpolne,
- d) niektóre tereny rolne obejmujące: gleby wysokich klas bonitacyjnych, gleby pochodzenia organicznego, łąki i pastwiska.

Powyżej wymienione obiekty i obszary mogą być narażone na różnego rodzaju zanieczyszczenia lub niekorzystne przekształcenia. Brak jest możliwości wprowadzenia w sposób automatyczny zakazu zabudowy tych terenów – tego rodzaju zakaz ograniczający wykonywanie prawa własności musi być w sposób szczególny uzasadniony. W projekcie w sposób szczegółowy przeprowadzono tego rodzaju analizę, uwzględniając naczelną zasadę zrównoważonego rozwoju gminy - projektowany sposób ochrony tych terenów został omówiony w powyższym pkt.

Ponadto, do podstawowych istniejących problemów ochrony środowiska, wymagających uwzględnienia w sporządzonym projekcie planu należy:

- a) stan wód powierzchniowych i wód podziemnych oraz możliwość pogorszenia ich stanu wskutek braku skanalizowania większości terenów zabudowanych,
- b) występowanie terenów o obniżonej jakości powietrza, z występującą tzw. niską emisją oraz terenów położonych wzdłuż dróg komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu,
- c) zapewnienie możliwości migracji zwierząt i funkcjonowania korytarzy ekologicznych.

7. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA PRZEWIDYWANYCH ZNACZĄCYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO A TAKŻE NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W granicach gminy Radłów nie występują obszary NATURA 2000.

Zakres wprowadzonych projektem planu zmian nie daje żadnych podstaw do obaw, aby znaczące oddziaływania na środowisko spowodowane w wyniku ich realizacji mogło mieć jakikolwiek wpływ na:

- cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000, a także na ich integralność,
- możliwość migracji zwierząt i funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, w tym korytarzy migracji ptaków oraz ssaków kopytnych i drapieżnych, a także krajowego korytarza spójności obszarów chronionych.

Wyznaczenie terenów dla lokalizacji terenów wydobywania kopalin może potencjalnie wiązać się z powstaniem emisji zanieczyszczeń, wynikających z realizacji i eksploatacji inwestycji, a także zwiększenia ruchu komunikacyjnego, w tym szczególnie może powodować:

1) powstawanie ścieków: komunalnych (mieszanie ścieków bytowych i wód opadowych); skala oddziaływania jest uzależniona od sposobu gromadzenia, odprowadzenia i oczyszczenia ścieków oraz od sposobu postępowania z wodami opadowymi; oddziaływanie to może być nieznaczne i nie spowoduje zmian w stosunku do oddziaływań występujących na skutek braku realizacji planu miejscowego;

2) wytwarzanie odpadów; wytwarzane odpady będą zaliczone zasadniczo do grupy odpadów komunalnych; w związku z realizacją wydobywania istnieje możliwość powstawania odpadów remontowo-budowlanych; należy liczyć się z możliwością powstania odpadów z grupy niebezpiecznych; skala oddziaływania uzależniona jest od zasad prowadzenia gospodarki odpadami na terenie gminy (odpowiednia zbiórka odpadów, wprowadzenie segregacji odpadów), od rodzaju prowadzonej działalności i stosowanej technologii (kategorii i ilości wytwarzanych odpadów, od wielkości odpadów poddanych odzyskowi lub unieszkodliwieniu) oraz od właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi (selektywna zbiórka i wywóz przez wyspecjalizowane firmy); biorąc pod uwagę zakres

projektu, przy przestrzeganiu przepisów regulujących sposób postępowania z odpadami oddziaływanie to może być nieznaczne i nie spowoduje znaczących zmian w stosunku do oddziaływań występujących na skutek braku realizacji planu miejscowego;

3) emitowaniem hałasu i drgań związanych z: prowadzoną działalnością oraz z ruchem pojazdów samochodowych;

skala oddziaływania uzależniona jest m.in. od: sposobu prowadzenia inwestycji, od spełnienia przez stosowane maszyny i urządzenia wymagań dotyczących emitowanego hałasu wynikających z przepisów odrębnych, od sposobu prowadzenia działalności (stosowania odpowiednich urządzeń i zabezpieczeń przed hałasem i drganiami, w tym prowadzenie procesów uciążliwych w pomieszczeniach zamkniętych), od natężenia ruchu komunikacyjnego, od jakości pojazdów samochodowych i jakości dróg; istotne w skali oddziaływania hałasem jest ukształtowanie terenu i pokrycie terenu roślinnością; podstawowe znaczenie dla zmniejszenia hałasu ma przestrzeganie przepisów określających dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku, z uwzględnieniem rodzaju zabudowy i pory dnia; biorąc pod uwagę zakres projektu, skala oddziaływania w tym zakresie może być nieznaczna, nie przekraczająca wielkości dopuszczalnych przepisami odrębnymi; nie przewiduje się kumulacji oddziaływań powodowanych przez planowane i istniejące zagospodarowanie terenów; nie przewiduje się znaczących zmian w stosunku do oddziaływań występujących na skutek braku realizacji planu miejscowego;

4) emisję pyłów i gazów do powietrza wynikającą z prowadzonej działalności (emisja dwutlenku siarki, tlenków azotu, tlenku i dwutlenku węgla, beznzo(a)pirenu, dioksyn, furanów oraz pyłu); skala oddziaływania uzależniona jest od rodzaju stosowanego paliwa, ilości spalane paliwa; biorąc pod uwagę zakres zmian, skala oddziaływania w tym zakresie może być nieznaczna, nie przekraczająca wielkości dopuszczalnych przepisami odrębnymi; nie przewiduje się kumulacji oddziaływań powodowanych przez planowane i istniejące zagospodarowanie terenów; nie przewiduje się znaczących zmian w stosunku do oddziaływań występujących na skutek braku realizacji planu miejscowego.;

5) zanieczyszczeń powietrza powodowanych przez pojazdy silnikowe, w tym pojazdów samochodowych poruszających się po drogach (źródło emisji nieorganizowanej – węglowodorów aromatycznych, benzenu, tlenku azotu, tlenku i dwutlenku węgla, pyłów zawieszonych zawierających metale ciężkie); skala i rodzaj emitowanych zanieczyszczeń uzależnione są od natężenia ruchu komunikacyjnego, jakości pojazdów, stanu technicznego i czystości dróg, rodzaju zieleni usytuowanej wzdłuż dróg; biorąc pod uwagę zakres zmian, skala oddziaływania w tym zakresie może być nieznaczna, nie przekraczająca wielkości dopuszczalnych przepisami odrębnymi; nie przewiduje się kumulacji oddziaływań powodowanych przez planowane i istniejące zagospodarowanie terenów;

6) zajęciem terenu pod inwestycje – mogących powodować: naruszenie pokrywy glebowej, przekształcenie naturalnej rzeźby terenu, możliwość naruszenia stosunków wodnych; skala oddziaływania jest uzależniona od sposobu realizacji inwestycji, w tym dostosowania lokalizacji inwestycji do występujących warunków hydrogeologicznych oraz od minimalizowania powierzchni terenów utwardzonych; biorąc pod uwagę zakres zmian, skala oddziaływania w tym zakresie może być znaczna;

7) zajęcie terenów leśnych – całość projektowanych robót zamyka się w obrębie leśnym; docelowe wyrobisko piasku ma ścisły związek z realizowanym projektem drogi krajowej nr 11 – obwodnicy Olesna; obecna lokalizacja jest wyjątkowo korzystna z punktu widzenia ponoszonych kosztów transportu kruszywa (finansów bezpośrednio i kosztów związanych z zanieczyszczeniem środowiska).

Poza czasowym zmniejszeniem leśnej powierzchni produkcyjnej nie spowoduje ona pogorszenia warunków środowiskowych. Wyłączenie gruntu jest czasowe, teren ten zostanie później zrehabilitowany w kierunku leśnym. Kruszywo będzie pobierane wyłącznie ponad poziomem wód gruntowych, stąd nie zachwieje stosunkami wodnymi. Z uwagi na charakter przedsięwzięcia jego zasięg oddziaływania, przy jednoczesnym zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych podczas eksploatacji złoża, nie przewiduje się jego negatywnego oddziaływania, w tym wpływu

na obszary chronione.

Określone powyżej oddziaływania mogą powstać w związku z realizacją planu; skala tych oddziaływań jest uzależniona nie tylko od rodzaju i skali wprowadzonych zmian lecz również od ustaleń wprowadzonych w projekcie. Przy sporządzonych prawidłowo zapisach planów miejscowych i przy założeniu, że będą one przestrzegane przy realizacji tych zmian, wystąpienie znaczącego oddziaływania na środowisko może wystąpić jedynie w niektórych przypadkach, zakres tego oddziaływania może być nieznaczny, mieścić się w granicach dopuszczonych przepisami odrębnymi wielkościami; może również nastąpić zmniejszenie dotychczasowych istniejących i możliwych do wystąpienia uciążliwości.

Analiza i ocena przewidywanych znaczących oddziaływań zanieczyszczeniami na elementy środowiska wynikających z ustaleń projektu planu (uwaga – pominięto ocenę tych elementów środowiska, na które brak jest oddziaływania, oddziaływanie jest neutralne lub jest nieistotne).

Analiza ustaleń sporządzonego projektu pozwala na stwierdzenie, że przy ich przestrzeganiu a także przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony środowiska, nie wystąpi znaczące oddziaływanie na środowisko, a występujące oddziaływania będą nieznaczne i będą się mieściły w granicach dopuszczonych przepisami odrębnymi wielkościami.

8. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA STANU ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH PRZEWIDYWANYM ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM WYNIKAJĄCYM Z REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU

Proponowane zmiany są położone poza terenami zabudowy oraz poza obszarami chronionymi jako obszary mające znaczenie dla funkcjonowania środowiska. Biorąc pod uwagę wielkość obszarów objętych projektem planu należy stwierdzić, że oddziaływanie na środowisko generalnie będzie neutralne lub nieznaczne (nie przewiduje się znaczącego wpływu projektowanych zmian na środowisko).

Analiza ustaleń sporządzonego projektu planu pozwala na stwierdzenie, że przy ich przestrzeganiu a także przestrzeganiu przepisów z zakresu ochrony środowiska, nie wystąpi znaczące oddziaływanie na środowisko, a występujące oddziaływania będą nieznaczne i będą się mieściły w granicach dopuszczonych przepisami odrębnymi wielkościami; nie przewiduje się też kumulacji oddziaływań powodowanych przez planowane i istniejące zagospodarowanie terenów.

Jak wynika z analiz przeprowadzonych w prognozie, zakres wprowadzonych ustaleń powoduje, że nie nastąpią żadne zmiany w stosunku do oddziaływań, z którymi należy się liczyć obecnie, naturalnie po przeprowadzonej rekultywacji.

9. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA POTENCJALNYCH ZMIAN STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU

Brak realizacji ustaleń planu spowoduje utrzymanie istniejącego stanu środowiska, nie przewiduje się jego pogorszenia. Niezależnie od przyjęcia niniejszego dokumentu będą następować zmiany w zagospodarowaniu terenów o niewielkiej intensywności. Zmiany środowiska należy rozpatrywać w powiązaniu z oddziaływaniami zewnętrznymi, związanymi z funkcjonowaniem większego obszaru, co ma niewątpliwą wpływ na jakość poszczególnych komponentów środowiska.

		Tendencja do zmian przy braku realizacji planu
1	Stan i funkcjonowanie środowiska	Niezależnie od przyjęcia niniejszego projektu będą następować zmiany w zagospodarowaniu terenów. Projekt planu nie jest też narzędziem regulującym szereg innych zjawisk mogących mieć znaczący wpływ na środowisko, ze względu na brak podstaw prawnych do ich wprowadzenia; są one regulowane przez inne ustawy i opracowanie odpowiednich dokumentów/ przepisów należy do kompetencji innych organów - np. dotyczących ochrony wód podziemnych, na podstawie ustawy prawo wodne; brak

		<p>też faktycznego wpływu projektu na powstające zjawiska lub zachowania (np. na zwiększenie ruchu drogowego lub niskiej emisji, na przestrzeganie przepisów z zakresu ochrony środowiska w tym na prawidłowe postępowanie ze ściekami i odpadami). Jak wynika z przeprowadzonych analiz, brak przyjęcia projektu będzie mieć skutki:</p> <p>pozytywne dla powierzchni ziemi (wielkości terenów zajętych pod inwestycje),</p> <p>neutralne lub nieznacznie pozytywne, dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odprowadzenia ścieków do wód powierzchniowych i wglębnych oraz powierzchni ziemi, • emisji zanieczyszczeń dla powietrza atmosferycznego, <p>neutralne dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stanu powietrza atmosferycznego, • stanu wód powierzchniowych i wglębnych, • oddziaływania hałasem, • prowadzenia gospodarki odpadami, • kształtowania się klimatu, • ludzi, • ochrony zabytków, • zmiany ukształtowania terenów, <p>neutralne lub nieznacznie negatywne, ale wyłącznie w krótkim okresie, dla:</p> <ul style="list-style-type: none"> • różnorodności biologicznej, • roślin i zwierząt, • ochrony krajobrazu.
2	Zasoby środowiska	<p>Teren gminy wyróżnia się ze względu na krajobraz, stan powierzchni ziemi.</p> <p>Projekt planu obejmuje udokumentowane złoż kopalin oraz projektowane obszary i tereny górnicze.</p> <p>Brak realizacji projektowanego planu będzie miał pozytywne znaczenie dla ochrony istniejących zasobów naturalnych.</p>
3	Odporność na degradację i zdolności do regeneracji	<p>Teren gminy cechuje się dobrym stanem środowiska, ze względu na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • stosunkowo duże zróżnicowanie środowiska biologicznego, • generalnie brak występowania zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt, roślin, • dobre warunki klimatyczne, stosunkowo dobre wskaźniki jakości powietrza, • generalnie niski poziom hałasu, • występowanie dużych zwartych terenów leśnych. <p>Środowisko przyrodnicze wykazuje też stosunkowo duże zdolności do regeneracji.</p> <p>Projekt planu dotyczy niewielkich obszarów, nie wpływa negatywnie na środowisko, nie obejmuje terenów najcenniejszych przyrodniczo, nie wpływa negatywnie na w/w elementy środowiska.</p> <p>W ustaleniach projektowanego zawarto ograniczenia mające na celu ochronę najbardziej wrażliwych elementów środowiska. Brak przyjęcia będzie neutralne lub nieznacznie pozytywne dla zachowania odporności środowiska na degradację i zdolności do regeneracji. Zmiana zagospodarowania terenu, co szczególnie istotne, będzie miała charakter czasowy, a po eksploatacji złoża nastąpi jego przywrócenie do stanu poprzedniego.</p>

10. PRZEDSTAWIENIE ROZWIĄZAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM

REALIZACJI PROJEKTOWANEGO PLANU, W TYM NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W granicach gminy nie występują obszary NATURA 2000. W ustaleniach projektu zastosowano w dwojaki sposób rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem tej zmiany; dotyczą one przyjętych rozwiązań przestrzennych oraz wprowadzonych ustaleń dla poszczególnych terenów. W projekcie dopuszczając teren do eksploatacji założono jednocześnie leśny kierunek rekultywacji, czyli jego przywrócenie do stanu poprzedniego.

Na ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko inwestycji/działań, które będą mogły być zrealizowane na podstawie projektowanego planu, podstawowe znaczenie będzie miało przestrzeganie ograniczeń zawartych w planie oraz innych obowiązujących przepisów z zakresu ochrony środowiska, w tym szczególnie:

- postępowanie ze ściekami zgodnie z zasadami zawartymi w przepisach,
- ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza, w związku z prowadzoną działalnością,
- ograniczenie emisji hałasu do poziomów ustalonych przepisami prawa ochrony środowiska,
- przestrzeganie wprowadzonych w projekcie planu zasad dotyczących realizacji przedsięwzięcia w granicach obszarów leśnych.

Ze względu na skalę wprowadzonych zmian nie wymagane jest wprowadzenie odrębnych zapisów dotyczących kompensacji przyrodniczej. Podstawowym działaniem kompensacyjnym mających na celu wyrównanie szkód wynikających z zajęcia terenu, będzie właściwe prowadzenie rekultywacji.

11. PRZEDSTAWIENIE – Z UWZGLĘDNIENIEM CELÓW I GEOGRAFICZNEGO ZASIĘGU PROJEKTOWANEGO PLANU, UWARUNKOWAŃ ORAZ CELÓW I PRZEDMIOTU OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU – WYJAŚNIENIA BRAKU ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, dla zachowania których obszary te zostały wyznaczone. W związku z tym w planowaniu rozwoju przestrzennego powinno się unikać działań mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W granicach przedmiotowego terenu nie występują obszary Natura 2000, najbliższe obszarowi opracowania w odległości ok. 9,2 km znajduje się Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk „Załęczański Łuk Warty”.

Projektowane zmiany zagospodarowania terenu w analizowanym dokumencie, które mogą być istotne dla środowiska dotyczą w szczególności lokalizacji terenów elektrowni wiatrowych. W przypadku tego rodzaju inwestycji najbardziej narażone na negatywne oddziaływanie są ptaki i nietoperze.

Przedmiotem ochrony ww. obszarze Natura 2000, stanowiącym miejsce kolonii rozrodczych i zimowisk nietoperzy są następujące gatunki nietoperzy: nocek, nocek Natterera. Nieco mniej liczne są nocki rude, gacki brunatne. Regularnie spotyka się, nocka Brandta, mroczka późnego, nocka Bechsteina. Jednak ze względu na odległość projektowanej inwestycji od obszaru Natura 2000 „Załęczański Łuk Warty” nie przewiduje się istotnych zagrożeń dla liczebności populacji nietoperzy. W związku z powyższym stwierdza się, że w wyniku realizacji ustaleń analizowanego dokumentu, nie wystąpi znaczące oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony oraz integralność obszarów Natura 2000.

Zakres wprowadzonych projektem planu zmian nie daje żadnych podstaw do obaw, aby znaczące oddziaływania na środowisko spowodowane w wyniku ich realizacji mogło mieć jakikolwiek wpływ na:

- cele i przedmiot ochrony obszarów NATURA 2000, a także na ich integralność,
- możliwość migracji zwierząt i funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, w tym korytarzy migracji ptaków oraz ssaków kopytnych i drapieżnych, a także krajowego korytarza spójności obszarów chronionych.

Przeprowadzone analizy wykazały, że proponowane zmiany generalnie są neutralne, w kontekście planowanej rekultywacji terenu. Skala zmian w sporządzonym projekcie, znacząco ogranicza możliwość przedstawienia rozwiązań alternatywnych; miałyby one charakter formalny, nie mający faktycznie żadnego znaczenia dla ochrony środowiska. Analizując wprowadzone w projekcie rozwiązania pod kątem ochrony środowiska, trudno wskazywać na inne, które przy uwzględnieniu celów projektu mogłyby sprzyjać w większym stopniu ochronie środowiska i mogły być ekonomicznie uzasadnione.

12. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIENŃ PROJEKTOWANEGO ORAZ CZĘSTOTLIWOŚCI JEJ PRZEPROWADZENIA

Obecnie sporządzony projekt stanowi uzupełnienie dotychczasowych dokumentów planistycznych gminy. Zgodnie z art. 33 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, wójt gminy zobowiązany jest dokonywać analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy, w celu dokonania oceny aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz planów miejscowych. Wyniki tej analizy są przedstawiane co najmniej raz w kadencji radzie gminy. Biorąc pod uwagę zakładany długookresowy czas realizacji planów miejscowych, monitorowanie przez władze gminy jego skutków realizacji zgodnie z zasadami przyjętymi w art. 33 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest wystarczające. Przedmiotem takich analiz powinna być ocena bieżącego wykorzystania przestrzeni, w tym: ilości wydanych pozwoleń na budowę, powierzchni ulegających przekształceniu/zabudowie oraz ilości i miejscu zrealizowanych inwestycji, mogących mieć znaczący wpływ na środowisko.

13. INFORMACJE O MOŻLIWYM TRANSGRANICZNYM ODDZIAŁYWANIU NA ŚRODOWISKO

Zakres projektu nie daje żadnych podstaw do obaw, aby znaczące oddziaływania na środowisko, spowodowane w wyniku jego realizacji mogło w jakikolwiek sposób powodować transgraniczne oddziaływanie na środowisko.

14. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA CELÓW OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONYCH NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNYCH Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO PLANU ORAZ SPOSOBÓW, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS SPORZĄDZANIA PLANU

Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym realizowane są w Polsce poprzez odpowiednie akty prawne w tym ustawy i rozporządzenia. Należy zauważyć, że ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, na podstawie której sporządzona została niniejsza prognoza jest aktem prawnym dostosowującym ustawodawstwo naszego kraju do wymogów unijnych w zakresie strategicznych ocen oddziaływania na środowisko. Konwencja o Różnorodności Biologicznej sporządzona w Rio de Janeiro w dniu 05 czerwca 1992 roku wprowadza procedury wymagające wykonania oceny oddziaływania na środowisko projektów, które mogą mieć znaczenie dla różnorodności biologicznej.

Cele ochrony środowiska na szczeblu krajowym zostały ujęte w Polityce Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016, w której zwrócono szczególną uwagę na aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym. Kierunki przekształceń struktury przestrzennej ustalone w planie powinny spełniać wymogi zawarte w tym dokumencie tj. kształtować ład przestrzenny pozwalając na racjonalną gospodarkę. O zasadzie zrównoważonego rozwoju mówi Konstytucja RP w art. 5 - „Rzeczpospolita Polska (...)”

zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju".

Innym dokumentem mającym na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego i zdrowia ludzkiego oraz ogólną poprawę środowiska i jakości życia jest Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 22 lipca 2002 r. ustanawiająca Szósty Program Działań Wspólnoty w zakresie ochrony środowiska. Program ten ma na celu stabilizację stężenia w powietrzu gazów przyczyniających się do efektu cieplarnianego na poziomie, który nie będzie powodował nienaturalnych zmian klimatycznych na ziemi. Porusza również kwestię substancji zanieczyszczających produkowanych przez człowieka, które powodują negatywny wpływ, lub stanowią poważne ryzyko dla zdrowia ludzkiego. Kolejnym celem programu jest ochrona i odnowa istniejących systemów przyrody oraz ograniczenie wymierania różnorodności biologicznej. Inne cele to założenia dotyczące lepszego wykorzystania zasobów, gospodarki odpadami i zrównoważonego rozwoju. Dokument ten wskazuje szereg zadań mających na celu m.in. osiągnięcie poziomów jakości ziemi i wody powierzchniowej, które nie wywołują znacznego wpływu oraz zagrożenia dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego. W ramach tych ustaleń mieszczą się w szczególności zapisane w punkcie 3 ustaleń kierunków zagospodarowania przestrzennego projektu planu zasady ochrony środowiska służące ochronie zasobów i jakości wód płynących, podziemnych oraz powietrza a także ograniczania uciążliwości lokalizowanych obiektów.

Najważniejszymi ustaleniami w zakresie ochrony środowiska na szczeblu państw członkowskich Unii Europejskiej są Dyrektywy. Wśród nich należy wymienić Dyrektywę 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych będąca częścią unijnego pakietu klimatyczno - energetycznego, który zakłada przede wszystkim redukcję emisji CO₂ o 20 % do 2020 roku. Zgodnie z Dyrektywą ponad 1/3 energii elektrycznej wytwarzanej w UE musi pochodzić do tego czasu ze źródeł odnawialnych (w Polsce 15 %) a energia wiatrowa będzie stanowiła największą część tego udziału. Obecnie trwają prace nad wdrożeniem przepisów ww. Dyrektywy poprzez nową ustawę o odnawialnych źródłach energii. Przedmiotowy dokument planistyczny umożliwiającą lokalizacją elektrowni wiatrowych przyczyni się do zwiększenia udziału energii odnawialnej w ogólnej produkcji energii.

Podstawą prawną tworzenia sieci NATURA 2000 są dyrektywy: której celem jest zachowanie zagrożonych wyginięciem siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt w skali Europy {Dyrektywa Rady 79/40/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków - Dyrektywa Ptasia oraz Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory - Dyrektywa Siedliskowa) ze względu na występowania w rejonie opracowania siedlisk i gatunków będących w kręgu zainteresowania UE.

Z powyższego wynika, że cele ochrony środowiska na szczeblu międzynarodowym, międzyczłonkowskim i krajowym zostały uwzględnione w analizowanym dokumencie, dla którego sporządzona została niniejsza prognoza. W niniejszym projekcie znajduje to wyraz przede wszystkim w ustaleniach dotyczących zapisania jak najmniej szkodzących środowisku zasad kształtowania przestrzeni objętej planem, w zachowaniu powiązań przyrodniczych.

15. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Teren gminy cechuje się dobrym stanem środowiska. Cenne obiekty i obszary przyrodnicze są chronione w stopniu wystarczającym. Środowisko przyrodnicze na terenie gminy wykazuje też stosunkowo duże zdolności do regeneracji. Sprzyja temu przede wszystkim duża lesistość i dobre warunki klimatyczne. Najbardziej narażone na degradację są tereny silnie zurbanizowane, nieskanalizowane, z występującą tzw. niską emisją oraz tereny położone wzdłuż dróg komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu.

Podstawowym zagrożeniem dla środowiska przyrodniczego jest możliwość pogorszenia czystości wód podziemnych i powierzchniowych wskutek braku skanalizowania części terenów zabudowanych oraz występujące zanieczyszczenie powietrza wywołane lokalną emisją ze źródeł komunikacyjnych wzdłuż dróg oraz tzw. niską emisją związaną ze spalaniem węgla i paliw niskiej jakości w kotłowniach i paleniskach indywidualnych. W najbliższych latach należy się liczyć też ze zwiększonym oddziaływaniem hałasu wzdłuż innych dróg prowadzących ruch tranzytowy.

Przeprowadzona ocena jakościowych cech środowiska przyrodniczego pozwala na stwierdzenie, że środowisko przyrodnicze gminy sprzyja realizacji ustaleń sporządzonego projektu.:

- 1) stwarza szczególnie korzystne warunki dla przeprowadzenia wydobycia kopalin,
- 2) traktowane jest jako przedsięwzięcie tymczasowe, po którym nastąpi przywrócenie obszaru do stanu poprzedniego, a projektowana rekultywacja terenu zakłada kierunek leśny.

Sporządzony projekt:

- 1) dotyczy zajęcia terenów leśnych – całość projektowanych robót zamyka się w obrębie leśnym; docelowe wyrobisko piasku ma ścisły związek z realizowanym projektem drogi krajowej nr 11 – obwodnicy Olesna; obecna lokalizacja obszaru objętego planem jest wyjątkowo korzystna z punktu widzenia ponoszonych kosztów transportu kruszywa (finansów bezpośrednio i kosztów związanych z zanieczyszczeniem środowiska); poza czasowym zmniejszeniem leśnej powierzchni produkcyjnej nie spowoduje ona pogorszenia warunków środowiskowych; wyłączenie gruntu jest czasowe, teren ten zostanie później zrehabilitowany w kierunku leśnym; kruszywo będzie pobierane wyłącznie ponad poziomem wód gruntowych, stąd nie zachwieje stosunkami wodnym;
- 2) obejmuje obszary położone poza ustanowionymi prawnie formami ochrony środowiska lub obszary chronione przez przepisy odrębne przed zabudową;
- 3) obszary objęte planem nie są narażone na występowanie ograniczeń i uciążliwości wykluczających możliwość dokonania zamierzonych w projekcie zmian;
- 4) nie ogranicza możliwości migracji zwierząt i funkcjonowanie korytarzy ekologicznych, a w szczególności korytarzy migracji ptaków oraz ssaków kopytnych i drapieżnych, a także krajowego korytarza spójności obszarów chronionych,
- 5) nie ma znaczenia dla terenów czynnych przyrodniczo oraz na możliwości utrzymania lub poprawy systemu terenów zieleni (rekultywacja w kierunku leśnym);
- 6) nie ma znaczenia dla walorów krajobrazowo - kulturowych gminy;
- 7) dostosowuje funkcję poszczególnych terenów do występujących (mogących wystąpić) uciążliwości.

Przyjmuje się konieczność utworzenia filarów ochronnych, ustanawianych w złożu, dla zabezpieczenia obiektów na powierzchni terenu przed nadmiernymi skutkami wybierania złoża. Przeznaczenie przez radę gminy złoża do eksploatacji winno odbywać się z poszanowaniem zasad bezpieczeństwa, racjonalnego gospodarowania złożem i zrównoważonego rozwoju poprzez określenie obiektów i obszarów narażonych na skutki planowanej eksploatacji. Obiekty i obszary, których istnienie i lokalizację uwzględnia się przy ustanawianiu filarów, to m.in. budynki, tereny rolnicze nie będące własnością przedsiębiorcy górniczego, ciekły, **lasy**, drogi linie i tereny kolejowe, słupy napowietrznych linii elektroenergetycznych wysokiego napięcia, sieci infrastruktury technicznej (np. gazowej). Wobec powyższego podejmując decyzję o przeznaczeniu obszaru pod eksploatację odkrywkową, wskazano obszary wokół złoża, obszary lasów, jako potencjalnie zagrożonych i wymagających w związku z tym ustanowienia filarów ochronnych. Las Stobrawsko-Turawski, oczywiście poza obszarem poddawanym eksploatacji, wskazuje się w studium jako wymagający ustanowienia filarów ochronnych.

Przyjęte w projekcie planu rozwiązania funkcjonalno-przestrzenne nie ingerują niekorzystnie w istniejące uwarunkowania środowiska przyrodniczego i kulturowego. Umożliwią zrównoważony rozwój gminy, bez ingerencji w szczególnie cenne elementy środowiska przyrodniczego.

Analiza ustaleń sporządzonego projektu pozwala na stwierdzenie, że jego realizacja nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, a występujące oddziaływania będą nieznaczne i będą się mieściły w granicach dopuszczonych przepisami odrębnymi wielkościach; nie przewiduje się też kumulacji oddziaływań powodowanych przez planowane i istniejące zagospodarowanie terenów.

Jak wynika z przeprowadzonych analiz, zakres wprowadzonych w sporządzonym obecnie projekcie zmian powoduje, że nie nastąpią zmiany w stosunku do oddziaływań, z którymi należy się liczyć obecnie, przy realizacji ustaleń planu, biorąc pod uwagę kierunek rekultywacji.

16. WYKAZ WYKORZYSTANYCH MATERIAŁÓW

Opracowanie wykonano na podstawie szczegółowej analizy materiałów kartograficznych, studialnych, planistycznych i wizji terenowych. Zgromadzono wszelkie dostępne dokumenty charakteryzujące poszczególne elementy środowiska dla terenów gminy, w tym szczególnie dotyczące terenów objętych projektem:

W opracowaniu wykorzystano:

- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radłów;
- Opracowanie ekofizjograficzne do studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radłów;
- Wstępna analiza możliwości usytuowania zespołu elektrowni wiatrowych „Radłów”, ECOPLAN Ryszard Kowalczyk, Opole 2011 r.;
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Radłów Praca zbiorowa, Radłów, 1999 r.i 2013 r.;
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego, 2019 r.;
- Stanowisko Wojewódzkiej Rady Ochrony Przyrody w Opolu w sprawie ochrony krajobrazu w procesie lokalizacji farm elektrowni wiatrowych na terenie województwa opolskiego, 2008 r.;
- Opracowanie ekofizjograficzne województwa opolskiego, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole, 2008;
- Przestrzenne uwarunkowania rozwoju energetyki wiatrowej w województwie opolskim, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Opole, 2010;
- Stan środowiska w województwie opolskim w roku 2010, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu, Opole, 2011;
- Mapy topograficzne w skali 1:10 000;
- Praca zbiorowa pod redakcją A. S. Kleczkowskiego - Mapa obszarów Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) w Polsce wymagających szczególnej ochrony - Instytut Hydrogeologii i Geologii Inżynierskiej AGH Kraków, 1990
- Mapa hydrograficzna w skali 1:50 000, Główny Urząd Geodezji i Kartografii;
- Mapa sozologiczna w skali 1:50 000, Główny Urząd Geodezji i Kartografii;
- Wytyczne w zakresie prognozowania oddziaływań na środowisko farm wiatrowych, GD OŚ, Warszawa 2011;
- Wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na ptaki, GDOŚ, Warszawa 2011;
- Wytyczne dotyczące oceny oddziaływania elektrowni wiatrowych na nietoperze, GDOŚ, Warszawa 2011;
- Kondracki J. Geografia fizyczna Polski, PWN, Warszawa 1981 wyd. V.
- Dokumentacja geologiczna złoża piasku budowlanego „Anna Olesno” w kat. C1 (GEOBIOS, 2018 r.);
- Mapa geologiczna Polski w skali 1:200 000, arkusz B nr 806 Olesno w skali 1:50 000 (WG, 1976 r.);
- Szczegółowa mapa geologiczna Polski w skali 1:50 000, arkusz nr 806 Olesno w skali 1:50 000 (WG, 1990 r.);
- Mapa hydrogeologiczna Polski, arkusz nr 806 Olesno w skali 1:50 000 (PIG, MŚ 1997 r.);
- Mapa hydrogeologiczna Polski. Pierwszy poziom wodonośny. Występowanie i hydrodynamika, arkusz nr 806 Olesno, (K. Rubin, H. Rubin, PIG, MŚ, PSH, 2011 r. dostęp sierpień 2018 r., <http://bazadata.pgi.gov.pl>;
- Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych w Polsce wymagających szczególnej ochrony (AGH, Kraków, 2012 r.);
- Mapa hydrograficzna Polski, Arkusz nr 34-050B (<http://www.kzgw.gov.pl/index.php/pl/materialy-informacyjne/rastrowa-mapa-podzial-hydrograficznegopolski>.);
- Materiały uzyskane z Nadleśnictwa Olesno;
- Mapy obszarów zagrożonych podtopieniami <http://www.psh.gov.pl/> (PSH);
- Mapa zagrożenia powodziowego <http://mapy.isok.gov.pl/> (ISOK).